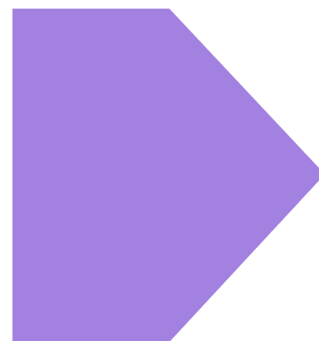
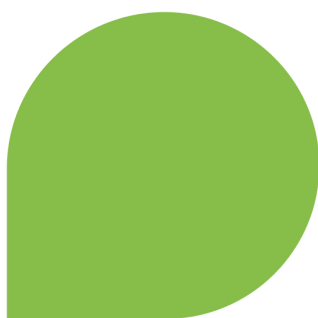

Pla d'acció per la transició agroecològica a Manresa

Proposta d'objectius, línies estratègiques i
actuacions

Elaboració:

Arran de terra SCCL. Eines per la Dinamització Local Agroecològica

Rosa Binimelis

Ana Pardo López

Gener 2024

El Pla d'Acció per la transició agroecològica a Manresa

En aquest document es presenten els objectius, línies estratègiques i actuacions vinculades al Pla d'Acció de la transició agroecològica a Manresa.

Promoure la Transició Agroecològica vol dir transformar el sistema agroalimentari local per "desenvolupar sistemes alimentaris sostenibles, inclusivament, resilents, segurs i diversificats, per assegurar menjar sa i accessible en un marc d'acció basat en el dret humà a la salut i l'alimentació, amb la finalitat de reduir el malbaratament alimentari i preservar la biodiversitat i, al mateix temps, disminuir i adaptar-se als efectes dels canvis climàtics" (Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà).

El procés de treball col·lectiu i consensuat consistent a transformar el sistema alimentari d'un poble o d'una ciutat es coneix com a estratègia alimentària municipal. Aquesta ha de ser l'instrument capaç d'establir vincles, aliances i pactes entre el conjunt d'agents vinculats al sistema alimentari territorial i, per tant, ha d'incloure una visió sistèmica.

Aquesta visió integral i global, en el cas de Manresa, parteix d'una diagnosi tècnica i participativa del sistema alimentari i es plasma en l'elaboració d'un pla d'acció, i la posterior implementació de les mesures consensuades. Finalment, es preveu que hi hagi una fase d'avaluació de la implementació i redisseny de l'estratègia.

El Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica del municipi de Manresa és un document estratègic exhaustiu d'establiment de mesures d'execució a mitjà termini. Té com a finalitat última marcar la pauta de les actuacions per al desenvolupament d'activitats centrades a encaminar-se cap a un sistema alimentari més sostenible, just i saludable, i afavorir les sinergies, la complicitat i la coordinació entre agents per la implementació de les accions.

El Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica s'ha desenvolupat durant l'any 2023 consensuadament amb un grup de treball (grup motor) mitjançant diverses reunions participatives. En la majoria dels casos, les reunions de treball han anat precedides d'una presentació per part d'una o varies experiències inspiradores, per tal de fomentar el debat i l'intercanvi d'idees i bones pràctiques. Les sessions han estat dinamitzades amb l'objectiu de perfilar i consensuar objectius, línies estratègiques i accions.

Les **reunions participatives** pel desenvolupament del Pla d'Acció han sigut:

- 18 d'abril de 2023: I Sessió del Grup Motor
- 30 de maig de 2023: I Jornada oberta "Estratègies i bones pràctiques per garantir el relleu agrari i facilitar l'accés a la terra a Manresa"
- 29 de juny de 2023: II Sessió del Grup Motor
- 14 de setembre de 2023: II Jornada oberta "Distribució i accés a l'alimentació a Manresa"
- 30 d'octubre de 2023: III Sessió del Grup Motor - Grup de treball Dret a l'alimentació
- 21 de novembre de 2023: III Jornada oberta "Ens organitzem? Governança, participació i presa de decisions del sistema alimentari"

El pla d'acció és, doncs, un document estratègic, el qual és un full de ruta per avançar en la transició agroecològica a mig termini. La prioritització de les accions, però, caldrà fer-la anualment, tenint en consideració pressupost i recursos per portar-la a terme disponible, agents implicats, urgència i prioritat, entre d'altres criteris.

Estructura del pla d'acció

El Pla d'Acció per a la Transició Agroecològica s'estructura en tres dimensions estratègiques, les quals es desgranen en objectius operatius, línies de treball i accions concretes.

- **Dimensions:** grans àmbits inclosos al Pla d'Acció.
- **Objectius estratègics:** reptes que es deriven de les tres dimensions i els elements principals als quals dona resposta el Pla.
- **Línies de treball estratègiques:** les quals funcionen com a agrupadors temàtics que ordenen les diferents accions previstes. Cal marcar objectius operatius per cada línia de treball.
- **Accions:** estan orientades a assolir els objectius marcats i que, per tant, constitueixen el nucli del full de ruta. Hi ha una fitxa per cada acció que explica la seva justificació, una proposta d'actuacions i els agents implicats, resultats esperats, encaix amb altres accions del Pla d'Acció i finalment un apartat amb recursos i enllaços.

DIMENSÍO 1:	PRODUCCIÓ AGRÀRIA PROFESSIONAL
Objectiu estratègic:	Augmentar la viabilitat econòmica, ecològica i social dels projectes agrícoles i ramaders per recuperar, promoure i posar en valor els espais de producció alimentària.
LÍNIES DE TREBALL ESTRATÈGIQUES:	1.1 DONAR SUPORT ALS PROJECTES DE PRODUCCIÓ D'ALIMENTS LOCALS
	1.2 PROMoure EL RELLEU AGRARI I LA INCORPORACIÓ DE NOVA PAGESIA
	1.3 FOMENTAR LA PRODUCCIÓ AGROECOLÒGICA
DIMENSÍO 2:	DISTRIBUCIÓ I ACCÉS A L'ALIMENTACIÓ
Objectiu estratègic:	Promoure un sistema alimentari just, equitatiu i cohesionat
LÍNIES DE TREBALL ESTRATÈGIQUES:	2.1 PROMoure ELS CIRCUITS CURTS I L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA
	2.2 GARANTIR EL DRET A L'ALIMENTACIÓ SOSTENIBLE I SALUDABLE
	2.3 REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI I ELS ENVASOS D'UN SOL ÚS
DIMENSÍO 3:	SENSIBILITZACIÓ, GOVERNANÇA I EMPODERAMENT COL·LECTIU
Objectiu estratègic:	Conscienciar la ciutadania sobre el valor del sistema alimentari de Manresa i del model d'alimentació a la ciutat
LÍNIES DE TREBALL ESTRATÈGIQUES:	3.1 MILLORAR LA GOVERNANÇA DEL SISTEMA ALIMENTARI LOCAL
	3.2 FER SENSIBILITZACIÓ PER UN SISTEMA ALIMENTARI MÉS JUST I SOSTENIBLE

A continuació, presentem un índex amb les 67 accions incloses en el pla, que en aquest document estan presentades agrupades segons els 3 objectius estratègics i les fitxes on es detalla cada una de les accions.

Índex d'accions

DIMENSÍO 1: PRODUCCIÓ AGRÀRIA PROFESSIONAL	1	Crear la figura de Dinamitzadora Local Agroecològica
	2	Potenciar el servei d'acompanyament "Suport pagès"
	3	Estudiar la possibilitat de crear un Parc Agrari/Rural
	4	Adaptar les infraestructures de rec de la Séquia per augmentar l'eficiència i l'estalvi d'aigua
	5	Establir mesures per minimitzar impactes i danys de la fauna salvatge
	6	Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic
	7	Fomentar la formació contínua pel sector primari
	8	Facilitar l'accés dels productors als mercats municipals
	9	Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles
	10	Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles
	11	Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori
	12	Potenciar projectes socials d'ocupació al sector primari
	13	Fer formació a tècnics de l'administració per disminuir la càrrega burocràtica
	14	Estudiar la compra de maquinària compartida i compres conjuntes per la pagesia
	15	Donar suport a les infraestructures compartides
	16	Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa
	17	Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge
	18	Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola
	19	Crear una base de dades de potencials cedents
	20	Oferir assessorament a propietaris/es per activar el relleu agrari
	21	Crear un servei de suport a persones que es volen incorporar
	22	Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori
	23	Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari
	24	Identificació i estudi de viabilitat de finques abandonades o en desús
	25	Estudiar la possibilitat d'oferir terres públiques per nous projectes agrícoles
	26	Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat cultivada
	27	Potenciar la creació de més ADV en nous sectors
DIMENSÍO 2: DISTRIBUCIÓ I ACCÉS A L'ALIMENTACIÓ	28	Augmentar la cultura de mercats de la ciutat
	29	Donar suport als projectes de comercialització agroecològica i els grups de consum
	30	Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària
	31	Afavorir les sinergies entre productors i distribuïdors amb la restauració per augmentar l'ús de productes de proximitat als restaurants locals
	32	Potenciar les sinergies entre productors i distribuïdors amb el comerç local
	33	Incorporar criteris de sostenibilitat alimentària en subvencions, convenis i actes de l'Ajuntament
	34	Crear un grup de treball sobre la transició agroecològica dels menjadors per a col·lectivitats
	35	Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
	36	Crear un grup de treball per estudiar la implantació de targetes moneder que promogui noves relacions entre les persones usuàries de serveis socials i projectes comunitaris, amb perspectiva agroecològica.
	37	Impulsar i ampliar el servei d'intervenció socioeducativa municipal amb berenar i dinar d'estiu garantint l'accés a menjadors col·lectius

DIMENSÍO 2: DISTRIBUCIÓ I ACCÉS A L'ALIMENTACIÓ	38	Oferir espai dinamitzat de menjador als centres de secundària i/o centres oberts
	39	Fomentar i donar suport al model de cuina col·lectiva a casals de gent gran
	40	Donar suport i millorar el servei de càtering a domicili
	41	Millorar el menjador social
	42	Potenciar l'organització de dinars populars comunitaris amb menjars diversos culturalment i trobades entre productors i elaboradors, projectes que incloguin el menjar com a espais educatius i la ciutadania als barris
	43	Ampliar el programa Compartim Taula a d'altres espais
	44	Promoure projectes de reducció de mermes als espais de producció i vincular-ho a projectes dins de l'economia social i solidària
	45	Fer una campanya de sensibilització per evitar el malbaratament alimentari i l'ús d'envasos d'un sol ús incloent accions pràctiques des del comerç al consum
	46	Reduir el malbaratament alimentari als actes populars
	DIMENSÍO 3: SENSIBILITZACIÓ, GOVERNANÇA I EMPODERAMENT COL·LECTIU	47
48		Donar suport als horts socials i comunitaris
49		Promoure l'articulació dels grups de consum i consumidors conscients
50		Implementar el model de governança participativa acordat per fer la implementació i el seguiment del pla d'acció
51		Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local
52		Impulsar i participar en espais de coordinació i desenvolupament de polítiques alimentàries
53		Elaborar una estratègia de comunicació vinculada a les accions del Pla d'Acció per la Transició Agroecològica a Manresa
54		Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
55		Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts a la ciutat
56		Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
57		Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori
58		Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local
59		Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca
60		Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars
61		Crear una formació reconeguda per mestres i educadors/es sobre Agroecologia escolar
62		Estudiar i impulsar acords que regulin l'accés als aliments poc saludables a centres municipals i a la població escolar
63		Potenciar l'alimentació com a element cohesionador
64	Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària	
65	Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.	
66	Estudiar la possibilitat d'organitzar voluntariat agrari a finques	
67	Promoure formació per la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït	

DIMENSIÓ 1: PRODUCCIÓ AGRÀRIA PROFESSIONAL

Línies	Objectius operatius	Accions		
DONAR SUPORT ALS PROJECTES DE PRODUCCIÓ D'ALIMENTS LOCALS	Dinamitzar i donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals de Manresa, així com a la creació de nous projectes	Crear la figura de Dinamitzadora Local Agroecològica	1	
		Potenciar el servei d'acompanyament "Suport pagès"	2	
		Estudiar la possibilitat de crear un Parc Agrari/Rural	3	
		Adaptar les infraestructures de rec de la Séquia per augmentar l'eficiència i l'estalvi d'aigua	4	
		Establir mesures per minimitzar impactes i danys de la fauna salvatge	5	
		Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic	6	
		Fomentar la formació contínua pel sector primari	7	
		Facilitar l'accés dels productors als mercats municipals	8	
		Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles	9	
		Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles	10	
		Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori	11	
		Potenciar projectes socials d'ocupació al sector primari	12	
		Disminuir la càrrega de burocràcia i gestió a les persones productores	Fer formació a tècnics de l'administració per disminuir la càrrega burocràtica	13
		Impulsar les infraestructures compartides com a estratègia de viabilització i sostenibilitat dels projectes de producció i elaboració alimentària	Estudiar la compra de maquinària compartida i compres conjuntes per la pagesia	14
	Donar suport a les infraestructures compartides	15		
PROMOURE EL RELLEU AGRARI I LA INCORPORACIÓ DE NOVA PAGESIA	Generar dinàmiques i eines concretes per donar suport al relleu agrari i coordinar els diferents recursos ja existents	Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa	16	
		Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge	17	
		Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola	18	
	Donar suport i facilitar els traspessos	Crear una base de dades de potencials cedents	19	
		Oferir assessorament a propietaris/es per activar el relleu agrari	20	
	Donar suport i facilitar les noves incorporacions	Crear un servei de suport a persones que es volen incorporar	21	
		Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori	22	
		Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari	23	
	Afavorir la recuperació de sòl en desús	Identificació i estudi de viabilitat de finques abandonades o en desús	24	
		Estudiar la possibilitat d'oferir terres públiques per nous projectes agrícoles	25	
FOMENTAR LA PRODUCCIÓ AGROECOLÒGICA	Articular les eines i projectes de dinamització local agroecològica existents al territori i impulsar-ne de nous	Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat cultivada	26	
	Donar suport a la transformació agroecològica dels projectes existents	Potenciar la creació de més ADV en nous sectors	27	

Acció 1**CREAR LA FIGURA DE DINAMITZADORA LOCAL AGROECOLÒGICA****Justificació**

Disposar de recursos humans suficients per desenvolupar i coordinar l'execució del Pla d'Acció amb la resta d'agents implicats serà fonamental per l'èxit d'aquest. Les funcions de dinamització bàsiques per desplegar iniciatives i propostes convertiran aquesta figura en el referent en coordinació, assessorament i seguiment del Pla d'acció de Manresa. La figura del dinamització és essencial per fomentar la interacció i la proximitat entre agents i cohesionar el territori, i per crear el projecte de Promoció de la Transició Agroecològica a Manresa.

Actuacions

Aquesta figura tindrà les següents funcions (a les quals es podran afegir d'altres concretes vinculades a la resta d'accions):

- Suport en el disseny, la comunicació i l'avaluació de les mesures definides en el Pla d'acció.
- Fer tasques d'atenció, d'informació i de seguiment i avaluació dels impactes i resultats assolits.
- Fomentar el treball i l'aplicació de projectes i programes sorgits en els diferents espais de participació i treball vinculats al projecte, generar suggeriments, proposar aliances i incentivar projectes transversals.
- Donar visibilitat i coordinar la participació i les iniciatives procedents del món local per promoure accions puntuals i redescobrir el potencial agroecològic del territori com a identitat local i element de projecció.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

- Contractació d'una persona dinamitzadora.
- Implementació del Pla d'Acció, implicació i coordinació d'agents diversos (administració, sector primari, consumidors, educació, etc.) i avaluació del mateix.

Acció 1**CREAR LA FIGURA DE DINAMITZADORA LOCAL AGROECOLÒGICA**

Objectiu operatiu 1.1.1

Dinamitzar i donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals de Manresa, així com a la creació de nous projectes

Encaix

Amb tota la resta d'accions, atès que una de les seves funcions és la de coordinació del pla d'acció.

Referències i recursos

- Espluga, P., 2020. Dinamització local agroecològica és un model de desenvolupament alternatiu. Agrocultura, núm. 80.
- López, D., Tendero, G. Sembrando alternativas. Un pequeño manual práctico para la Dinamización Local Agroecológica. Ecologistas en acción i ASAC.
- Martín, M. Agroecología y desarrollo local: el Agente de Desarrollo Local desde el prisma de la Dinamización Agroecológica. Universitat d'Alacant.
- Exemple de bases de contractació per 1 plaça de Tècnic AODL de dinamització agroecològica a l'Ajuntament de St. Feliu de Llobregat (2020).
- Alumni Postgrau Dinamització Local Agroecològica.

Acció 2**POTENCIAR EL SERVEI D'ACOMPANYAMENT "SUPORT PAGÈS"****Justificació**

"Suport pagès" és un servei local d'acompanyament de la pagesia cap a la transició agroecològica. La gestió d'aquest servei recau sobre l'Anella Verda, des d'on es fa una valoració modesta del seu funcionament, perquè no s'ha fet prou publicitat del servei entre els pagesos i pageses. Aquesta actuació es fa en coordinació amb els Ajuntaments de Navàs i Artés en el marc de la Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central (XaSACC).

Es tracta d'un servei d'assessorament que vol donar una resposta integral, de qualitat i gratuïta per ajudar a resoldre alguns dels reptes que afronta la pagesia és una palanca clau pel sector.

Actuacions

- Fins a 10 hores anuals per projecte d'acompanyament gratuït en 4 àmbits:
 - a. Creació i consolidació de projecte (Pla d'empresa, pla de millora, pla de finançament, comercialització, màrqueting, etc.)
 - b. Producció i planificació (Organització de la producció, implantació de millores, diversificació, gestió integral de finques, etc.)
 - c. Fiscalitat i tramitació administrativa (Inscripcions, permisos, llicències, règims fiscals, segells de qualitat, certificat de Producció Agrària Ecològica, etc.)
 - d. Ajuts públics (Subvencions per mesures agroambientals, primera instal·lació de joves, foment de la Producció Agrària Ecològica, la cooperació, els circuits curts de comercialització, etc.)
- Derivació a persones expertes d'altres serveis públics o d'assessories i consultories privades que treballin específicament en l'àmbit de la consulta per donar la millor resposta a la demanda plantejada.
- Fer publicitat del servei, amb el llistat de temes i persones professionals i expertes externes amb les quals es pot fer l'assessorament, i l'explicació de com s'ha de demanar el servei.
- Coordinació del servei: Tècnica de dinamització agroecològica.

Acció 2

POTENCIAR EL SERVEI D'ACOMPANYAMENT "SUPORT PAGÈS"

Agents implicats

XaSACC, Ajuntament de Manresa, Ateneu Cooperatiu, pagesia local.

Resultats esperats i avaluació

- Realització d'una campanya de comunicació i difusió del servei.
- Realització d'assessoraments.
- Contribuir a millorar la viabilitat econòmica, ecològica i social de les iniciatives locals de producció agropecuària professional.
- Promoure el relleu generacional i la instal·lació en el sector primari de noves iniciatives de producció agropecuària.
- Acompanyar la pagesia cap a la transició agroecològica.

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 10: Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles.
- Acció 21: Crear un servei de suport a persones que es volen incorporar.

Referències i recursos

- XaSACC. Fulletó Suport pagès.
- Alimentem Collserola!. Arrela't. Servei de suport a la pagesia de Collserola

Acció 3**ESTUDIAR LA POSSIBILITAT DE CREAR UN PARC AGRARI O RURAL****Justificació**

Actualment, el regadiu està catalogat com a zona de protecció agrícola, consideració que ha frenat en part l'expansió i pressió urbana, tot i que hi ha dues grans infraestructures que la travessen, l'eix transversal i l'autopista de Terrassa a Manresa (C-16). Per altra banda, la dinamització agrària un dels objectius de l'Anella Verda. No obstant això, en el marc del Grup Motor es creu interessant explorar els pros i contres de crear un Parc Agrari.

La figura d'un Parc Agrari respon a la necessitat de preservar el territori i garantir la continuïtat en el terme municipal de Manresa de l'activitat agrícola i ramadera professional, fent-la rendible econòmicament, contribuint a una alimentació sostenible i de proximitat i millorant la qualitat ambiental, dins d'un territori agrari de qualitat i en cooperació amb múltiples actors.

Actuacions

- Explorar els pros i contres de crear un Parc Agrari o Rural, amb sessions explicatives i reunions amb diversitat d'agents.
- Seguiment de la Llei d'Espais Agraris.
- Identificar amb quines entitats públiques i privades es podria realitzar el conveni per la constitució del parc, per la creació del Pla de gestió i desenvolupament, on es defineixen els eixos de treball, les actuacions i els recursos, i qui forma part de l'òrgan de govern.
- Cerca de finançament.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, Diputació de Barcelona, Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, Meandre associació i altres entitats de protecció del medi ambient.

Resultats esperats i avaluació

- Publicació i presentació d'un informe amb les principals conclusions.
- Participació de diversitat d'agents en les xerrades i debats, per aconseguir un major consens.

Acció 3**ESTUDIAR LA POSSIBILITAT DE CREAR UN PARC AGRARI O RURAL****Encaix**

- Acció 4: Adaptar les infraestructures de rec de la Séquia per augmentar l'eficiència i l'estalvi d'aigua.
- Acció 5: Establir mesures per minimitzar impactes i danys de la fauna salvatge.
- Acció 6: Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic.
- Acció 14: Estudiar la compra de maquinària compartida i compres conjuntes per la pagesia.
- Acció 17: Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa.
- Acció 57: Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori.

Referències i recursos

- Pla de gestió i desenvolupament del Parc Agrari del Baix Llobregat.
- Parc Agrari de Sabadell.
- Espai agrari de les Cinc Sènies-Mata-Valldeix (Mataró).
- Llei d'Espais Agraris.
- Parc Rural de Montserrat.

Acció 4**ADAPTAR LES INFRAESTRUCTURES DE REC DE LA SÉQUIA PER AUGMENTAR L'EFICIÈNCIA I L'ESTALVI D'AIGUA****Justificació**

La reculada del conreu de regadiu i la pèrdua de la infraestructura històrica de reg de la Séquia són dues circumstàncies que es retroalimenten. Alguns canals i regs particulars s'estan deixant de mantenir, i això provoca problemes al correcte pas de l'aigua; també s'estan eliminant marges i desnivellant camp per ampliar-los i poder-hi treballar amb maquinària grossa. Al mateix temps, és necessària una adaptació de les infraestructures que permeti la instal·lació de sistemes de rec més eficients per adaptar el regadiu de Manresa al context actual d'emergència climàtica.

Actuacions

- Recuperar el debat sobre millores en les infraestructures de la séquia (instal·lació d'estructures conjuntes de reg més eficients; dipòsits en punts estratègics per permetre reg gota a gota per explotacions professionals).
- Recuperar i actualitzar l'estudi i buscar recursos per la seva execució.
- Mantenir una interlocució permanent entre administració i els regants, per estudiar l'encaix entre tipus de conreus i les necessitats dels recs permanents per adaptar-se millor al canvi climàtic.

Agents implicats

Junta de la Séquia, Fundació Aigües de Manresa, Parc de la Séquia, pagesia, Ajuntament de Manresa, Agència Catalana de l'Aigua.

Resultats esperats i avaluació

- Estudi actualitzat de millores en les infraestructures de La Séquia.
- Millores en les infraestructures
- Instal·lació de sistemes de rec gota a gota i d'altres sistemes que permetin un major control i estalvi d'aigua.

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 27: Potenciar la creació de més ADV en nous sectors.
- Acció 66: Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.

Acció 4

ADAPTAR LES INFRAESTRUCTURES DE REC DE LA SÈQUIA PER AUGMENTAR L'EFICIÈNCIA I L'ESTALVI D'AIGUA

Referències i recursos

- Estudi de millora del rec de la Sèquia de Manresa.
- Inventari d'elements patrimonials de la Sèquia de Manresa. Pla especial urbanístic de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, geològic i paisatgístic de Manresa, 2010.
- Pla de gestió de l'aigua de les conques internes de la Generalitat de Catalunya, 2022-2027.
- Decàleg de l'hort amb baix consum d'aigua. L'Era
- Torras, X. i Delgado, Y. 2016. Revitalització del regadiu de Manresa. L'Era.

Acció 5**ESTABLIR MESURES PER MINIMITZAR IMPACTES I DANYS DE LA FAUNA SALVATGE****Justificació**

Una de les problemàtiques actuals amb les quals es troba la pagesia a Manresa, igual que a molts altres llocs del territori Català, és la fauna salvatge. La presència de poblacions grans de senglar, cabirol, conill i tudons genera dificultats per l'activitat agrícola professional.

La fauna salvatge també pot causar danys a elements de la biodiversitat en espais naturals, accidents en carreteres i conflictes en zones urbanes.

Actuacions

- Facilitar tràmits i llicències per la instal·lació de tancaments perimetrals amb malla cinegètica.
- Estudiar altres mesures aplicables com dispositius olfactoris i acústics.
- Buscar finançament per subvencionar el cost de les mesures de protecció contra fauna salvatge necessàries per als projectes professionals.
- Estudiar la possibilitat d'ampliar llicències per activitats cinegètiques i captura de fauna salvatge.
- Estudiar les oportunitats d'aprofitament de la carn de caça (transformació i promoció del consum).
- Assistència a taules participatives de control de fauna salvatge organitzades pel DACC, en l'àmbit agrícola i cinegètic.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, Associació de Caçadors de Manresa, DACC.

Resultats esperats i avaluació

Descens dels danys a conreus, pastures i altres recursos agraris i millora de la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders

Encaix

- Acció 7: Fomentar la formació contínua pel sector primari.

Referències i recursos

- Programa de seguiment del senglar a Catalunya i guia de mesures de prevenció de danys i criteris de selecció.

Acció 6**PRIORITZAR LES MILLORES EN CAMINS D'ÚS AGRARI DINS DEL PLA DE MILLORA DE L'ESPAI PÚBLIC****Justificació**

La xarxa de camins té una gran importància per a l'activitat agrària i, per tant, el seu manteniment, arranament i millora és clau per la sostenibilitat del sector.

La prioritització dels camins agraris dins del Pla de millora de l'espai públic i la consulta i la participació del sector primari en el procés de redacció d'aquest Pla permetrà simplificar i facilitar l'articulació de nous projectes professionals, i també millorar l'organització i l'estructura del sector agrari actual.

Actuacions

- Determinar els camins que conformen la xarxa bàsica d'ús agrícola i ramader.
- Identificar els camins prioritaris per l'activitat agrícola i ramadera, en els quals s'hauran de centrar les actuacions de millora.
- Facilitar la participació de la pagesia en la redacció i prioritització de mesures del Pla de Millora de l'espai públic.
- Seguiment del procés de Pla Director Urbanístic del parc de l'Agulla.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, Parc de l'Agulla.

Resultats esperats i avaluació

- Facilitar l'accés a les finques.
- Ampliar la seguretat dels camins.
- Prioritzar l'ús agrícola davant d'usos esportius o d'oci.
- Potenciar el manteniment i la modernització de les explotacions agràries i millorar la seva rendibilitat.
- Afavorir l'agricultura de proximitat.
- Facilitar l'establiment i desenvolupament de noves activitats rurals complementàries.
- Facilitar les tasques de prevenció, control i extinció d'incendis forestals.

Acció 6**PRIORITZAR LES MILLORES EN CAMINS D'ÚS AGRARI DINS DEL PLA DE MILLORA DE L'ESPAI PÚBLIC**

Encaix

- Acció 65: Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària.
 - Acció 66: Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.
 - Acció 68: Fer formació per la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït.
-

Referències i recursos

- Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia. Estudi de millora de l'estat i la senyalització de camins al voltant dels ramals de la Sèquia.
- Pla Director Urbanístic de l'Agulla
- Camins rurals, DACC.

Acció 7**FOMENTAR LA FORMACIÓ CONTÍNUA PEL SECTOR PRIMARI****Justificació**

La formació contínua és una eina que pot cobrir les necessitats d'adaptació als canvis en el sistema productiu i orientar la transformació del sector primari per augmentar la viabilitat econòmica, ecològica i social dels projectes agrícoles i ramaders de Manresa.

El sector primari manresà necessita una oferta formativa àmplia i variada, que compti amb l'àmbit tècnic-agrícola i empresarial, amb criteris de sostenibilitat i de l'economia social i solidària, capaç d'intercanviar i de sumar experiències, vocacions i voluntats en un entorn de col·laboració i cooperació, que respongui a les necessitats de caràcter tant sectorial com transversal.

Actuacions

- Donar suport i visibilitat als programes de l'Escola Agrària de Manresa, especialitzada en producció agrària ecològica.
- Donar suport als programes formatius de l'Era i altres entitats.
- Donar visibilitat (diploma sommelier, CFGM en màrqueting i publicitat en el sector vitivinícola, CFGM en olis d'oliva i vins, entre d'altres)
- Comunicar recursos i eines formatives a l'abast del sector primari i l'emprenedoria.
- Generar processos participatius pel disseny de nous programes.
- Buscar finançament per implementar les actuacions vinculades a aquesta acció.

Agents implicats

L'ERA, Escola agrària, Ateneu cooperatiu, Escola Superior d'Agricultura de Barcelona, Programa Anual de Transferència Tecnològica-PATT (DACC).

Acció 7**FOMENTAR LA FORMACIÓ CONTÍNUA PEL SECTOR PRIMARI****Resultats esperats i avaluació**

- Augment de l'oferta de formació reglada (cursos de capacitatció agrària dels cicles formatius) i no reglada (jornades, visites i viatges tècnics especialitzats, fòrums de debat i opinió, grups de treball, experiències pilot, etc.).
- Sensibilitzar i formar al sector primari en relació amb l'adaptació i mitigació del canvi climàtic.
- Facilitar l'obtenció de certificats de professionalitat i del reconeixement efectiu de les competències adquirides per l'experiència laboral.
- Fomentar l'emprenedoria i la innovació.

Encaix

- Acció 4: Adaptar les infraestructures de rec de la Séquia per augmentar l'eficiència i l'estalvi d'aigua.
- Acció 5: Establir mesures per minimitzar impactes i danys de la fauna salvatge.
- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 10: Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles.
- Acció 11: Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori.
- Acció 12: Potenciar projectes socials d'ocupació al sector primari.
- Acció 13: Fer formació a tècnics de l'administració per disminuir la càrrega burocràtica.
- Acció 15: Donar suport a les infraestructures compartides.
- Acció 26: Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat.

Referències i recursos

- Associació L'Era
- Escola Agrària de Manresa
- Formació i transferència (DACC)

Acció 8**FACILITAR L'ACCÉS DELS PRODUCTORS ALS MERCATS MUNICIPALS**

Objectiu operatiu 1.1.1

Dinamitzar i donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals de Manresa, així com a la creació de nous projectes

Justificació

La importància dels sistemes de venda de proximitat (tant venda directa com en circuit curt) dels productes frescos i locals, rau en el fet que en els últims temps s'està posicionant com a eina útil per millorar la viabilitat econòmica del camp català sent, sobretot per a la petita i mitjana pagesia.

Els mercats municipals són plataformes de comercialització idònies perquè els productors i els consumidors contactin. Això genera un increment del valor afegit i facilita l'augment del marge de beneficis del producte venut pels productors, i un coneixement i reconeixement del territori, dels productes i de la feina feta per pagesos i ramaders per part dels consumidors; a més, el consum de productes de proximitat produeix un efecte positiu sobre la salut, ja que potencia la ingesta de productes frescos, amb més valor nutricional i organolèptic, i, per tant, amb més qualitat, i sobre el medi ambient, amb la consegüent disminució de costos energètics de transport.

Actuacions

- Revisar l'estat dels mercats no sedentaris.
- Facilitar el procés per accedir a una llicència de venda als mercats no sedentaris i mercats fixos.
- Crear i impulsar mercats de pagès.
- Fer promoció dels mercats municipals.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, Xarxa Productes de la Terra.

Resultats esperats i avaluació

- Augment de la venda directa.
- Augment de les parades de pagesia local a mercats.
- Augment dels mercats no sedentaris.

Acció 8**FACILITAR L'ACCÉS DELS PRODUCTORS ALS MERCATS MUNICIPALS**

Objectiu operatiu 1.1.1

Dinamitzar i donar suport a la sostenibilitat dels projectes agrícoles i ramaders actuals de Manresa, així com a la creació de nous projectes

Encaix

- Acció 28: Augmentar la cultura de mercats a la ciutat.
- Acció 32: Potenciar les sinergies entre productors i distribuïdors amb el comerç local.
- Acció 44: Promoure projectes de reducció de mermes als espais de producció i vincular-ho a projectes dins de l'economia social i solidària.
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, de proximitat i ecològic.
- Acció 58: Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local.

Referències i recursos

- Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, 2011. Pla Director per la incentivació del canal de venda directa a Catalunya.
- Agència Catalana de Seguretat Alimentària, 2020. Guia per a la venda de proximitat dels productes agroalimentaris i agraris.
- Reglament Municipal del Mercat de Venda Directa de Godella (València)
- Mercats de pagès

Acció 9**SUPORT AL DESPLEGAMENT DE NOUS SECTORS PRODUCTIUS I PRODUCTES AGRÍCOLES**

Justificació

La diversificació, rotació de conreus, nous cultius, així com la recuperació de varietats vegetals i races de bestiar tradicionals, i les noves formes de gestió del sòl i maneig dels ramats, són beneficioses des de diferents punts de vista. Per una banda, ens ajudarà a trobar solucions a la baixada de rendiment agrícola i a adaptar el sector a les noves condicions climàtiques en el context actual de l'emergència climàtica. Alhora que permetrà diferenciar la producció, donar valor afegit al producte i tancar cicles amb major facilitat, donant així al sector d'una major resiliència i sostenibilitat.

Des de la perspectiva de la ciutat, la diversificació és també beneficiosa per l'augment de la biodiversitat i necessària en el camí cap a l'autosuficiència alimentària, on és important arribar a un balanç alimentari positiu en què es minimitzin els fluxos d'entrada.

Actuacions

- Donar suport tècnic als projectes vinculats a nous sectors productius a l'activitat agrària i ramadera.
- Donar suport tècnic a projectes que desenvolupen nous productes agrícoles amb valor afegit.
- Estudiar la viabilitat i rendibilitat de cultius d'arbres fruiters, diversificar cultius de cereals amb plantacions de petites superfícies de vinya i d'altres, plantes aromàtiques, ramaderia extensiva, etc.
- Organitzar activitats com formacions i visites vinculades a nous cultius i maneig.

Agents implicats

L'ERA, Escola agrària, DO Pla de Bages, L'Obradora, Ateneu cooperatiu, Ajuntament de Manresa, DACC. Consell Comarcal, Diputació de Barcelona, Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central, ARCA.

Acció 9**SUPORT AL DESPLEGAMENT DE NOUS SECTORS PRODUCTIUS I PRODUCTES AGRÍCOLES****Resultats esperats i avaluació**

- Resultats d'estudis i proves sobre la viabilitat de fer nous cultius a Manresa.
- Projectes de col·laboració entre entitats formatives, de desenvolupament local, administració i pagesia per establir parcel·les experimentals.
- Augment de la diversitat de cultius.

Encaix

- Acció 2: Potenciar el servei d'acompanyament "Suport pagès".
- Acció 4: Adaptar les infraestructures de rec de la Séquia per augmentar l'eficiència i l'estalvi d'aigua.
- Acció 7: Fomentar la formació contínua pel sector primari.
- Acció 10: Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles.
- Acció 21: Servei de suport a persones que es volen incorporar.
- Acció 23: Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari.
- Acció 26: Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat.
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts.
- Acció 67: Estudiar la possibilitat d'organitzar voluntariat agrícola a finques.

Referències i recursos

- Estudi sobre nous cultius i gestió del sòl en 3 camps del Pallars Jussà i cicle "Converses al tros"
- Xarxa pagesa de l'Agricultura del sòl viu

Acció 10**SUPPORT AL DESPLEGAMENT D'ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES A LES FINQUES AGRÍCOLES****Justificació**

El desenvolupament de nous productes i serveis relacionats amb l'entorn agrícola i ramader existent a Manresa permetrà una millor sostenibilitat dels projectes. Aquestes noves activitats complementàries poden suposar l'estalvi de costos i/o l'augment d'ingressos pels projectes establerts, i pot significar oportunitats per a nous projectes.

Potenciar la complementarietat del sector primari amb altres activitats relacionades directament com és l'aprofitament de subproductes, la gestió forestal del territori, la transformació de productes agroalimentaris o el desenvolupament de nous models de comercialització directa; però també amb activitats més allunyades, però complementaries com l'agroturisme (l'organització de visites, tastos i d'altres experiències) o les energies renovables, és fonamental a l'hora de plantejar la sostenibilitat del sector.

Actuacions

- Donar suport tècnic a projectes que desenvolupen nous models de transformació de productes agroalimentaris, aprofitament de subproductes i comercialització directa.
- Donar suport tècnic als projectes vinculats a nous sectors econòmics complementaris a l'activitat agrària i ramadera.
- Estudiar la viabilitat de desenvolupar una xarxa de calor municipal.
- Estudiar la viabilitat de realitzar el control de franges forestals amb gestió ramadera.
- Generar i promoure ofertes de serveis i productes ecoturístics sostenibles.
- Organitzar activitats com formacions i visites vinculades a activitats econòmiques complementàries dirigides al sector primari.

Agents implicats

Ateneu cooperatiu, Ajuntament de Manresa, L'Obradora, DACC, Consell Comarcal, Diputació de Barcelona, Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central, ARCA, L'Era, Escola Agrària de Manresa, DO Pla de Bages.

Acció 10**SUPORT AL DESPLEGAMENT D'ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES A LES FINQUES AGRÍCOLES****Resultats
esperats i
avaluació**

- Resultats d'estudis i proves sobre la viabilitat de nous sectors.
- Projectes de col·laboració entre entitats de desenvolupament local, administració i pagesia per establir projectes experimentals.
- Augment de la viabilitat dels projectes agrícoles i ramaders.

Encaix

- Acció 6: Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic.
- Acció 7: Fomentar la formació contínua pel sector primari.
- Acció 26: Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat.
- Acció 65: Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària.
- Acció 66: Promoure el potencial agroecològic _____ de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.
- Acció 67: Estudiar la possibilitat d'organitzar voluntariat agrícola a finques.

**Referències
i recursos**

- Xarxa de calor de proximitat: prova pilot Diputació de Tarragona
- Ramats de foc

Acció 11**DINAMITZAR EL MERCAT DE TREBALL DEL SECTOR PRIMARI AL TERRITORI****Justificació**

Facilitar l'accés a les ofertes de treball del sector primari ajudarà a ampliar i dinamitzar tant l'oferta com la demanda d'ocupació en el sector primari de Manresa. És necessari que el mercat de treball del sector primari sigui atractiu per promoure noves incorporacions, relleu generacional i l'enfortiment dels projectes existents.

Actuacions

- Fer un inventari dels diferents taulells d'anuncis d'ofertes de treball i serveis d'ocupació on hi hagi ofertes del sector primari.
- Donar suport, visibilitat i coordinar les diverses actuacions ocupacionals.
- Donar suport i difondre les noves tendències en ocupació vinculades al món agrari
- Vincular els plans locals d'ocupació a empreses del sector primari i les organitzacions de l'economia social i solidària (ESS).
- Aplicar mesures de suport a dones per treballar en feines històricament masculines i també promoure la presència de dones en òrgans de representació i govern (consells rectors, sindicats, etc.).

Agents implicats

Ateneu cooperatiu, Escola Agrària de Manresa, Servei d'ocupació de l'Ajuntament de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

- Dignificar i millorar les condicions laborals de feines típicament rurals (pastor, ramader, treballador forestal, etc.).
- Donar visibilitat a la dona en el món agrari i en el món rural.
- Generar oportunitats laborals de qualitat per als joves que es vulguin quedar a zones rurals.

Acció 11

DINAMITZAR EL MERCAT DE TREBALL DEL SECTOR PRIMARI AL TERRITORI

Encaix

- Acció 1: Crear la figura de dinamitzadora local agroecològica.
- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 10: Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles.
- Acció 12: Potenciar projectes socials d'ocupació al sector primari.
- Acció 16: Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa.

Referències i recursos

- Tauler d'anuncis Ateneu Cooperatiu de Catalunya Central, ofertes de feina.
- ProTreball Manresa
- Cicle l'Urgell s'ocupa

Acció 12**POTENCIAR PROJECTES SOCIALS D'OCUPACIÓ AL SECTOR PRIMARI****Justificació**

Per aconseguir un model alimentari que no deixi a ningú enrere i pugui servir com a eina de cohesió hem d'apostar per treballar en l'àmbit social també des del sector primari. Amb una oferta formativa per a persones en situació vulnerable, i potenciant processos terapèutics i d'inserció laboral.

Actuacions

- Donar suport al projecte de formacions tècniques de caràcter agrari de Càritas Manresa i altres entitats.
- Fomentar les iniciatives d'agricultura social.
- Estudiar la possibilitat d'oferir beneficis fiscals per insercions laborals de persones en situació vulnerable.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa (Servei de desenvolupament econòmic, Servei d'ocupació i Serveis Socials), Ateneu Cooperatiu, Comunalitat, Càritas.

Resultats esperats i avaluació

Augment de l'autoocupació i ocupació de persones en situació vulnerable i de les regularitzacions administratives mitjançant nous contractes agrícoles.

Encaix

- Acció 63: Potenciar l'alimentació com a element cohesionador.
- Acció 67: Estudiar la possibilitat d'organitzar voluntariat agrícola a finques.
- Acció 68: Fer formació per la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït.

Referències i recursos

- Formacions tècniques de caràcter agrari de Càritas
- El projecte social de l'Ortiga
- Coop-era

Acció 13**FER FORMACIÓ A TÈCNICS DE L'ADMINISTRACIÓ PER DISMINUIR LA CÀRREGA BUROCRÀTICA****Justificació**

La sobrecàrrega burocràtica que tenen els productors i productores és una de les problemàtiques més importants identificada per la pagesia de Manresa, problemàtica que és comú a la pagesia de Catalunya.

Per poder facilitar i minimitzar els tràmits que requereix l'administració a projectes de l'àmbit agroalimentari serà necessari sensibilitzar d'aquesta realitat als tècnics de l'administració municipal i del Consell Comarcal, així com donar-les la formació i eines pràctiques que puguin implementar en les gestions diàries amb la pagesia.

Actuacions

- Organitzar un cicle de formacions per a tècnics de les diferents administracions implicades.
- Elaborar un recull de bones pràctiques.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal, Escola Agrària de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

Sensibilitzar i donar eines als tècnics per facilitar els tràmits burocràtics.

Referències i recursos

- [Pla de formació per a les administracions públiques catalanes](#)
- Ramaderes de Catalunya, 2023. [Foc als papers](#).
- [Pla de simplificació administrativa del sector agrari 2023-2024](#).

Acció 14**ESTUDIAR LA COMPRA DE MAQUINÀRIA COMPARTIDA I COMPRES CONJUNTES PER LA PAGESIA****Justificació**

Les compres conjuntes de subministraments necessaris per a l'explotació agrària dels agricultors i ramaders, com ara llavors, permeten optimitzar l'adquisició. Fent compres conjuntes s'aconsegueix que el productor obtingui un preu més competitiu.

La compra i gestió compartida de maquinària agrícola és una altra mesura que té grans beneficis pel sector, ja que posa a disposició de la pagesia maquinària especialitzada, minimitzant el cost de la inversió i de manteniment, tot i que implica una gestió més complexa.

Els models mancomunats de recursos proporciona beneficis complementaris com l'intercanvi de coneixement entre la pagesia i l'organització del sector.

Actuacions

- Estudiar les possibilitats de realitzar un projecte de maquinària compartida.
- Incentivar la compra compartida de subministraments.

Agents implicats

Pagesia local, Cooperatives, Ajuntament de Manresa, Comunalitat, Ateneu cooperatiu.

Resultats esperats i avaluació

- Resultats de l'estudi de viabilitat del projecte de maquinària compartida.
- Augment de les compres compartides de subministraments.

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 15: Donar suport a les infraestructures compartides.
- Acció 47: Promoure i donar suport a l'articulació de la pagesia.

Referències i recursos

- Banc de Maquinària Compartida de la ADV de Producció Ecològica de Ponent
- Banco de maquinaria compartida de l'Associació AlVelAl

Acció 15**DONAR SUPORT A LES INFRAESTRUCTURES COMPARTIDES**

Justificació Les infraestructures compartides de transformació, emmagatzematge, transport, distribució i comercialització d'aliments que donen servei al conjunt d'actors de la cadena alimentària, són elements clau per a l'assoliment de la sobirania alimentària i per garantir el dret a l'alimentació.

- Actuacions**
- Implementar accions per donar suport i millorar la viabilitat d'infraestructures compartides existents, especialment aquelles d'impuls públic o del sector primari.
 - Fer xarxa entre els obradors i altres infraestructures compartides com els cellers per intercanviar experiències, recursos i estratègies per afavorir la transformació artesana.
 - Estudiar la viabilitat de desenvolupar projectes vinculats a noves infraestructures compartides, com un viver de cellers, patis d'emmagatzematge de producte agrícola o biomassa, un espai de comercialització compartit, etc.

Agents implicats Ajuntament de Manresa, L'Obradora, XaSACC, Xarxa d'obradors compartits, Ateneu cooperatiu, Celler Cooperatiu de Salelles, Do Pla de Bages, ARCA.

- Resultats esperats i avaluació**
- Millora de la viabilitat de les infraestructures compartides existents.
 - Resultats de l'estudi de viabilitat de noves infraestructures compartides.

Acció 15**DONAR SUPORT A LES INFRAESTRUCTURES COMPARTIDES**

Objectiu operatiu 1.1.3

Impulsar les infraestructures compartides com a estratègia de viabilització i sostenibilitat dels projectes de producció i elaboració alimentària

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 30: Potenciar projectes d'economia social i solidària vinculats a la distribució alimentària.
- Acció 44: Promoure projectes de reducció de mermes als espais de producció i vincular-ho a projectes dins de l'economia social i solidària.
- Acció 47: Promoure i donar suport a l'articulació de la pagesia.
- Acció 48: Donar suport als horts socials i comunitaris
- Acció 57: Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori.

Referències i recursos

- Xarxa d'obradors compartits de Catalunya

Acció 16**DISSENYAR UN ITINERARI DE RELLEU AGRARI A MANRESA****Justificació**

La manca de relleu generacional és un dels problemes més greus del sector primari a Manresa i a Catalunya, considerat un problema estructural a escala europea, i una de les principals causes de la reducció constant del nombre d'explotacions.

El repte del relleu generacional és un tema complex i multidimensional, que s'ha d'abordar integrant temes culturals, territorials, jurídics, formatius i d'acompanyament, per tal de donar suport institucional a una nova generació agrària. La varietat de perfils de les persones que s'incorporen al camp, així com els canvis dels sistemes i polítiques agroalimentàries, posen de manifest la necessitat de plantejar el repte del relleu agrari amb una visió sistèmica i com una estratègia ampla i coordinada a diferents escales.

Actuacions

- Elaborar un itinerari de relleu agrari a Manresa que integri un mapa d'agents, eines i recursos existents.
- Articular eines de dinamització agrària pel traspàs de finques.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, tècnic noves incorporacions DACC, Consell Comarcal, Diputació, Ateneu cooperatiu, ARCA, Banc de terres, DO Pla del Bages, Escola Agrària de Manresa, l'ERA.

Resultats esperats i avaluació

- Publicació de l'itinerari de relleu agrari de Manresa (complementàriament l'Ateneu Cooperatiu està elaborant un itinerari de la cadena de valor)
- Nous arrendaments de parcel·les agrícoles i ramaderes que estan en desús.
- Augment dels traspassos d'explotacions que no tenen continuïtat familiar
- Creació de noves empreses agràries

Acció 16

DISSENYAR UN ITINERARI DE RELLEU AGRARI A MANRESA

Encaix

- Acció 11: Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori.
- Acció 19: Crear una base de dades de potencials cedents.

Referències i recursos

- DACC. Estratègia de Relleu Generacional Agrari de Catalunya, Pla d'acció 2023-2027.
- Registre de parcel·les en desús del DACC
- Xarxa pel Relleu Agrari (XRA)

Acció 17**AVALUAR LA POSSIBILITAT DE DESENVOLUPAR UN MECANISME DE MENTORATGE****Justificació**

En molts casos, la mentoria per part de persones cedents, o amb experiència al sector, s'ha demostrat com una bona eina per facilitar l'arrelament de la nova pagesia ja que es poden beneficiar de l'experiència, contactes o clients, entre d'altres.

La potencial varietat de perfils de les persones que s'incorporen al camp, especialment comptant amb la presència de l'Escola Agrària de Manresa, dona encara més valor a l'acompanyament de les noves incorporacions per part de la pagesia local. Aquest acompanyament no només podrà ser de caràcter tècnic-agrícola, sinó que tindria una funció cultural i social important i molt necessària.

A banda, aquesta figura de mentor sovint exerceix també una funció d'aval simbòlic entre les persones que s'incorporen, administracions, cedents i centres de formació agrària.

Actuacions

- Estudiar la possibilitat de generar un sistema d'acompanyament a persones que s'incorporen a l'activitat agrària.
- Identificar possibles mentors que pugui acompanyar a les noves incorporacions.

Agents implicats

Pagesia, Escola Agrària de Manresa, l'ERA, Suport pagès, Ajuntament de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

- Resultats de l'estudi.
- Disseny del programa.
- Llistat de possibles mentors.

Encaix

- Acció 21: Servei de suport a persones que es volen incorporar.
- Acció 22: Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori.
- Acció 47: Promoure i donar suport a l'articulació de la pagesia.

Acció 17**AVALUAR LA POSSIBILITAT DE DESENVOLUPAR
UN MECANISME DE MENTORATGE**

Objectiu operatiu 1.2.1

Generar dinàmiques i eines concretes per donar suport al relleu agrari i coordinar els diferents recursos ja existents

Referències i recursos

- Mentoria per a Joves Agricultors i Agricultores per a joves que han sol·licitat l'ajut de primera instal·lació, Servei de Formació Agrària.

Acció 18**PROMOCIÓ DELS BENEFICIS I EL VALOR DE L'ACTIVITAT AGRÍCOLA****Justificació**

Entre les complexes i nombroses raons que s'han detectat com a causes de la falta del relleu agrari, es troben aspectes culturals com ara la falta de prestigi social de l'activitat agrària però també el paper que l'agricultura i l'alimentació juga a la societat (tot i que en els darrers anys l'agricultura i l'alimentació està entrant a les agendes polítiques i també guanyant reconeixement social).

Per promoure el relleu agrari i la incorporació de nova pagesia és imprescindible fer de l'activitat agrícola i ramadera a Manresa una opció de futur atractiva.

Actuacions

- Difondre projectes d'èxit.
- Anar a fires d'educació com ara a Fira de l'Estudiant de Manresa, fer xerrades a instituts, etc.
- Incorporar en els plans docents formació estructurada i sistemàtica sobre hàbits de vida saludable, origen i producció d'aliments, sostenibilitat, cuina i gastronomia.
- Punts de trobada amb pagesia professional i/o amb jove pagesia per a conèixer de primera mà les experiències.
- Dissenyar i fer difusió de materials divulgatius enfocats a posar en valor la professió pagesa, així com a dignificar-la i transmetre la importància del seu paper, així com animar a possibles persones joves a emprendre en aquest sector. Es pot partir de material ja existent i adaptar-lo a la realitat de Manresa, fent èmfasi en la importància de preservar l'espai Agrari.

Agents implicats

Escola Agrària de Manresa, l'Era, Comunalitat, Ateneu Cooperatiu, Ajuntament de Manresa (àrea d'ensenyament).

Resultats esperats i avaluació

- Millora de l'autoestima del sector primari
- Augment de l'interès dels joves

Acció 18**PROMOCIÓ DELS BENEFICIS I EL VALOR DE L'ACTIVITAT AGRÍCOLA****Encaix**

- Acció 11: Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori.
- Acció 47: Promoure i donar suport l'articulació de la pagesia.
- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
- Acció 64: Estudiar el canvi de nom d'Anella Verda a Anella Verda i Agrària.
- Acció 65: Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària.
- Acció 66: Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.

Referències i recursos

- Campanya de promoció dels mercats i la pagesia local. Govern de les Illes Balears.
- Llaurant futurs sostenibles. Campanya de la Comunitat Valenciana.
- l Guia d'Agricultura, Horticultura i Ramaderia de Caldes de Montbui
- Cicle i exposició Collserola és pagesa

Acció 19

CREAR UNA BASE DE DADES DE POTENCIALS CEDENTS

Justificació

La mitjana d'edat dels caps d'explotació a Manresa és de 64,86 anys. Això significa que el 73% els caps d'explotació estaran en edat de jubilació en els pròxims 10 anys (mentre que a Catalunya ho faran el 66,5% i a l'Estat espanyol el 66,9%). Molts d'aquests caps d'explotació no tenen assegurat el relleu i, per tant, Manresa podria perdre el gran part de les seves explotacions en la pròxima dècada.

Tenir tota la informació sobre aquestes explotacions per poder buscar relleu i fer un acompanyament de qualitat i amb temps pot marcar la diferència del futur del sector agrari a Manresa.

Actuacions

- Elaborar una base de dades de potencials cedents de terres i explotacions agrícoles i ramaderes, tenint també en compte la pagesia propera a l'edat de jubilació.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Suport pagès, pagesia local, Reempresa.

Resultats esperats i avaluació

- Base de dades de potencials cedents.

Encaix

- Acció 16: Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa.
- Acció 17: Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge.
- Acció 20: Oferir assessorament a propietaris/es per activar el relleu agrari.

Referències i recursos

- Reempresa

Acció 20

OFERIR ASSESSORAMENT A PROPIETARIS/ES PER ACTIVAR EL RELLEU AGRARI

Justificació

El procés de cessió d'una explotació agrícola o ramadera no és senzill. Té grans implicacions materials i emocionals per les dues parts. És important donar tota la informació i suport possible a la pagesia que es troba propera a la jubilació per poder-la acompanyar aquesta reflexió sobre les possibilitats d'iniciar un procés de traspàs i incentivar aquesta eina de relleu agrari amb més èxit.

Actuacions

- Oferir un servei d'acompanyament i assessorament a propietaris/es. Aquestes sessions tenen per objectiu oferir un espai de reflexió-presca de consciència en relació a l'interès de traspassar l'activitat, les pors i expectatives associades, i
- definir un bon pla de traspàs (full de ruta), que satisfaci a la persona cedent i alhora tingui garanties de futur per a possibles persones emprenedores.
- Crear material pràctic adreçat a propietaris/es sobre el procés de cessió.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia, Escola Agrària de Manresa, Ateneu Cooperatiu.

Resultats esperats i avaluació

- Material de difusió
- Augment dels processos de cessió

Encaix

- Acció 16: Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa.
- Acció 17: Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge.
- Acció 19: Crear una base de dades de potencials cedents.

Referències i recursos

- Associació Rurbans - Escola de Pastors de Catalunya, 2020. Manual. Com podem acompanyar els traspessos de finques extrafamiliars des de la nostra entitat?
- Escola de Pastors. Material explicatiu sobre traspessos.

Acció 21**CREAR UN SERVEI DE SUPORT A PERSONES QUE ES VOLEN INCORPORAR****Justificació**

El procés d'incorporació al sector primari no és fàcil, especialment en els casos de persones que no tenen una vinculació familiar amb el sector i amb el territori. Oferir un acompanyament ampli a aquelles persones interessades a engregar nous projectes agrícoles i ramaders a Manresa ajudarà a l'establiment i la sostenibilitat d'aquests.

En aquest sentit, és important poder donar suport per l'accés, tant de la pagesia tradicional com de la nouvinguda, a empreses agràries amb viabilitat econòmica, social i ambiental i acompanyar a les persones que volen traspasar el seu projecte per fer-ho.

Actuacions

- Desenvolupar un servei integral d'acompanyament a persones que es volen incorporar al sector.
- Les especificitats dels projectes agraris requereixen d'un suport en gestió de documents, permisos i subvencions que difícilment és assumible per la pròpia pagesa. Si bé existeixen entitats que ofereixen aquest suport, hi ha recorregut per a oferir un servei més a mida de les persones pageses i les seves explotacions. En un principi, es podria integrar aquest servei com a un dels aspectes a oferir en l'assessorament individualitzat i/o Suport Pagès.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Escola Agrària de Manresa, l'Era.

Resultats esperats i avaluació

- Augment de noves incorporacions.
- Acompanyaments realitzats.

Acció 21

CREAR UN SERVEI DE SUPORT A PERSONES QUE ES VOLEN INCORPORAR

Encaix

- Acció 17: Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola.
- Acció 22: Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori.
- Acció 23: Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari.

Referències i recursos

- Diputació de Barcelona, 2022. La importància de ser pastor. Petita guia de ramaderia extensiva.

Acció 22**INCENTIVAR LA INCORPORACIÓ DELS ESTUDIANTS DE L'ESCOLA AGRÀRIA DE MANRESA AL TERRITORI****Justificació**

Tenir a Manresa una Escola Agrària especialitzada en agricultura ecològica i energies renovables és una gran oportunitat per incorporar gent al sector agrari. S'ha de generar una relació de proximitat entre l'alumnat de l'escola i el territori perquè quan acabin la formació puguin plantejar-se establir-se professionalment a Manresa.

Actuacions

- Disseny d'un programa de col·laboració que inclogui xerrades anuals a l'alumnat.
- Facilitar els convenis de pràctiques amb explotacions de Manresa

Agents implicats

Escola Agrària de Manresa, Pagesia, l'Era, Ajuntament de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

- Organització de xerrades a l'Escola Agrària de Manresa.
- Organització de visites a explotacions.
- Augment de contractes de pràctiques a explotacions de Manresa.
- Augment de l'interès de l'alumnat pel sector primari de Manresa.

Encaix

- Acció 11: Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori.
- Acció 17: Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola.
- Acció 21: Servei de suport a persones que es volen incorporar.
- Acció 23: Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari.

Referències i recursos

- Escola Agrària de Manresa

Acció 23**ESTUDIAR LA POSSIBILITAT DE CREAR UN ESPAI TEST AGRARI****Justificació**

Els Espais Test Agraris, són finques condicionades per a exercir algunes activitats agràries per tal de testejar projectes agrícoles o ramaders en un entorn segur i així facilitar la incorporació progressiva de persones noves al camp. A França és una eina que fa anys que s'utilitza i que ajuda a que els processos d'instal·lació tinguin més garanties d'èxit. El sector en que està més instaurat aquest programa és a l'horta.

Actuacions

- Identificar les necessitats reals de les persones interessades a desenvolupar una activitat agrària professional a Manresa.
- Estudiar la viabilitat de crear un espai test agrari.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Escola Agrària de Manresa, l'Era.

Resultats esperats i avaluació

Resultats de l'estudi

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 11: Dinamitzar el mercat de treball del sector primari al territori.
- Acció 17: Avaluar la possibilitat de desenvolupar un mecanisme de mentoratge.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola.
- Acció 21: Servei de suport a persones que es volen incorporar.
- Acció 22: Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori.

Referències i recursos

- Red de Espacios Test Agrarios

Acció 24

IDENTIFICACIÓ I ESTUDI DE VIABILITAT DE FINQUES ABANDONADES O EN DESÚS

Justificació

La pèrdua de sòl productiu, té una repercussió negativa directa en la producció d'aliments i matèries primeres i comporta la destrucció del potencial productiu del territori. L'abandonament progressiu de l'activitat agrària i les dificultats d'accés a la terra fan necessàries les mesures amb relació a la recuperació de sòl en desús amb l'objectiu de promoure l'arrendament d'aquestes parcel·les agrícoles i ramaderes.

Actuacions

- Impulsar i donar suport al banc de terres de Catalunya Central - XaSACC.
- Participació activa per dinamitzar i donar a conèixer el recurs del banc de terres entre la pagesia, tant pel que fa a persones propietàries com persones que busquen terres per cultivar.
- Impulsar el registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús al registre del DACC

Agents implicats

Banc de terres de Catalunya Central - XaSACC, Ajuntament de Manresa, pagesia.

Resultats esperats i avaluació

- Llistat de finques abandonades o en desús.
- Dinamització del banc de terres de Catalunya Central - XaSACC.
- Resultats de l'estudi de viabilitat.
- Activació d'alguna de les finques abandonades.

Encaix

- Acció 16: Dissenyar un itinerari de relleu agrari a Manresa.
- Acció 19: Crear una base de dades de potencials cedents.
- Acció 20: Oferir assessorament a propietaris/es per activar el relleu agrari.
- Acció 25: Estudiar la possibilitat d'oferir terres públiques per nous projectes agrícoles.

Referències i recursos

- Registre de parcel·les agrícoles i ramaderes en desús
- Banc de terres Catalunya Central - XaSACC

Acció 25

ESTUDIAR LA POSSIBILITAT D'OFERIR TERRES PÚBLIQUES PER NOUS PROJECTES AGRÍCOLES

Justificació El problema d'accés a la terra tant per noves incorporacions com per a projectes que busquen una major base territorial per millorar la seva viabilitat és una realitat a tota Catalunya. Prioritzar l'ús agrícola i ramader d'aquelles terres públiques que siguin compatibles amb aquesta activitat pot facilitar el relleu i la incorporació de nova pagesia.

Actuacions

- Estudiar la viabilitat d'un projecte de cessió de terres públiques per a usos agrícoles professionals.
- Estudiar altres usos vinculats a la divulgació i sensibilització de la població amb relació a l'activitat agrícola i ramadera.

Agents implicats Ajuntament de Manresa, Escola Agrària de Manresa, L'Era, pagesia.

Resultats esperats i avaluació Resultats de l'estudi de viabilitat

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 21: Servei de suport a persones que es volen incorporar.
- Acció 22: Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori.
- Acció 23: Estudiar la possibilitat de crear un espai TEST Agrari.
- Acció 24: Identificació i estudi de viabilitat de finques abandonades o en desús.

Referències i recursos

- Finca pública Ca n'Oller (Montcada i Reixac)
- Granja municipal de Mouans-Sartoux

Acció 26

IMPULSAR LA RECUPERACIÓ DE VARIETATS LOCALS D'INTERÈS AGRARI I LA CONSERVACIÓ I PROMOCIÓ DE LA BIODIVERSITAT CULTIVADA

Justificació

Tant les llavors i el material de propagació vegetatiu com el coneixement associat, són la base de la producció d'aliments i de la seguretat alimentària. Actualment, però, estan sotmesos globalment a un procés d'erosió i pèrdua.

Els models agrícoles moderns, fruit de la revolució verda, han conduït, entre moltes altres conseqüències, a l'erosió genètica i a simplificar els agroecosistemes i a reduir-ne la biodiversitat, tant de l'entorn silvestre com de l'agrícola. 12 cultius constitueixen el 80% de les necessitats d'energia alimentària, i una de les causes principals és la substitució de varietats locals per varietats modernes. Aquest procés ha comportat una debilitat més gran davant els canvis. D'aquí la importància de preservar els recursos fitogenètics.

Actuacions

- Identificar varietats locals d'interès agrari (catàleg) i realitzar estudis per a avaluar l'adaptabilitat i el potencial d'aquestes varietats.
- Impulsar projectes de recuperació de varietats locals, reconeixent el seu paper com a guardians de la biodiversitat agrícola.
- Impulsar projectes de recuperació, conservació i promoció de la biodiversitat cultivada i auxiliar en finca.
- Fomentar la comercialització i el consum de productes basats en varietats agrícoles autòctones, i així ajudar a generar un mercat i valorar la seva importància

Agents implicats

L'Era, Pagesia local, Escola Agrària de Manresa, Xarxa de productes de la terra.

Resultats esperats i avaluació

- Catàleg de varietats locals
- Augment del cultiu de varietats locals
- Augment del interès per part dels consumidors

Acció 26

IMPULSAR LA RECUPERACIÓ DE VARIETATS LOCALS D'INTERÈS AGRARI I LA CONSERVACIÓ I PROMOCIÓ DE LA BIODIVERSITAT CULTIVADA

Encaix

- Acció 7: Fomentar la formació contínua pel sector primari
- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola
- Acció 27: Potenciar la creació de més ADV en nous sectors
- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca

Referències i recursos

- Banc de llavors Esporus - L'Era
- Biodiversitat cultivada
- Pla d'acció per a la biodiversitat cultivada a Catalunya
- Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya 2030

Acció 27

POTENCIAR LA CREACIÓ DE MÉS ADV EN NOUS SECTORS

Justificació

Les Agrupacions de Defensa Vegetal o ADV, són entitats privades sense ànim de lucre que agrupen persones agricultores, amb un programa d'actuació per lluitar de manera col·lectiva contra agents nocius dels vegetals i la contractació de personal tècnic.

Hi ha diferents ADVs segons territori i tipus de cultiu. Addicionalment, existeixen ADVs que treballen amb agricultura ecològica i tenen una gran capacitat d'incidència en l'acompanyament de projectes agrícoles cap a la transició a l'agricultura ecològica, biodinàmica o regenerativa. L'equip tècnic de l'ADV fa acompanyament tècnic-agrícola, social i administratiu a la pagesia.

Actuacions

- Identificar quins cultius comptem amb un ADV i quines estarien interessats a crear una.
- Estudiar la possible creació d'una ADV ecològica.
- Realitzar una jornada explicativa sobre les funcions i procediments per la creació d'una ADV.

Agents implicats

Suport pagés, Ajuntament de Manresa, DO Pla del Bages, pagesia.

Resultats esperats i avaluació

- Augment de l'interès per aquesta eina d'assessorament.
- Creació d'alguna ADV sectorial o ecològica.

Acció 27

POTENCIAR LA CREACIÓ DE MÉS ADV EN NOUS SECTORS

Encaix

- Acció 7: Fomentar la formació contínua pel sector primari
- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola
- Acció 26: Impulsar la recuperació de varietats locals d'interès agrari i la conservació i promoció de la biodiversitat.
- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca

Referències i recursos

- ADV ecològica de ponent
- Gros, A., 2021. ADV: peça fonamental en la gestió sanitària d'agricultura ecològica. Revista Agrocultura, núm. 83

DIMENSÍO 2: DISTRIBUCIÓ I ACCÉS A L'ALIMENTACIÓ

Línies	Objectius operatius	Accions	
PROMOURE ELS CIRCUITS CURTS I L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA	Facilitar l'accés a productes de proximitat, de temporada, agroecològics i ecològics	Augmentar la cultura de mercats de la ciutat	28
		Donar suport als projectes de comercialització agroecològica i els grups de consum	29
	Fomentar la distribució en circuits més curts, justos i equilibrats a la cadena agroalimentària	Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària	30
		Afavorir les sinergies entre productors i distribuïdors amb la restauració per augmentar l'ús de productes de proximitat als restaurants locals	31
	Promoure la compra pública d'aliments de temporada, proximitat, ecològics i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades	Potenciar les sinergies entre productors i distribuïdors amb el comerç local	32
		Incorporar criteris de sostenibilitat alimentària en subvencions, convenis i actes de l'Ajuntament	33
	Crear un grup de treball sobre la transició agroecològica dels menjadors per a col·lectivitats	34	
GARANTIR EL DRET A L'ALIMENTACIÓ SOSTENIBLE I SALUDABLE	Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat	Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries	35
		Crear un grup de treball per estudiar la implantació de targetes moneder que promogui noves relacions entre les persones usuàries de serveis socials i projectes comunitaris, amb perspectiva agroecològica.	36
		Impulsar i ampliar el servei d'intervenció socioeducativa municipal amb berenar i dinar d'estiu garantint l'accés a menjadors col·lectius	37
		Oferir espai dinamitzat de menjador als centres de secundària i/o centres oberts	38
		Fomentar i donar suport al model de cuina col·lectiva a casals de gent gran	39
		Donar suport i millorar el servei de càtering a domicili	40
		Millorar el menjador social	41
	Promoure l'alimentació com a element cohesionador	Potenciar l'organització de dinars populars comunitaris amb menjars diversos culturalment i trobades entre productors i elaboradors, projectes que incloguin el menjar com a espais educatius i la ciutadania als barris	42
	Ampliar el programa Compartim Taula a d'altres espais	43	
REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI I ELS ENVASOS D'UN SOL ÚS	Lluitar contra el malbaratament alimentari als espais productius i de comercialització	Promoure projectes de reducció de mermes als espais de producció i vincular-ho a projectes dins de l'economia social i solidària	44
		Fer una campanya de sensibilització per evitar el malbaratament alimentari i l'ús d'envasos d'un sol ús incloent accions pràctiques des del comerç al consum	45
	Reduir el malbaratament alimentari als actes populars	Reduir el malbaratament alimentari als actes populars	46

Acció 28**AUGMENTAR LA CULTURA DE MERCATS A LA CIUTAT****Justificació**

Els mercats municipals (sedentaris i no sedentaris), sobretot els de pagès, són una font de subministrament de productes de proximitat, apropen els productors a la persona consumidora, faciliten les relacions socials, reforcen l'economia local i redueixen la mobilitat dels productes des del lloc de producció fins al de consum.

Manresa compta amb un mercat municipal inaugurat l'any 1987, al centre del Barri Antic. Actualment, només estan actives el 50% de les 25 parades disponibles. Entre d'altres motius, a la diagnosi tècnica es va evidenciar que cal repensar alguns aspectes del mercat de Puigmercadal per tal de dinamitzar-lo, millorar l'accés (a peu, transport públic i en vehicle privat) o fer promoció dels productes que s'hi poden trobar. A Manresa també existeix un mercat privat i 9 mercats a diferents barris de la ciutat, 3 dels quals de proximitat.

L'objectiu d'aquesta acció és donar cobertura a una oferta que faciliti a la ciutadania l'accés a aliments de proximitat per mitjà dels mercats locals sedentaris i no sedentaris.

Actuacions

Aquesta acció va adreçada a facilitar el procés de compra-venda als mercats municipals i mercats no sedentaris. D'entre les actuacions que poden portar-se a la pràctica destaquen:

- Mercat de Puigmercadal: dinamització, adaptació d'horaris, millora dels accessos, entre d'altres.
- Garantir als mercats l'oferta de parades per a la pagesia.
- Visibilització dels mercats on hi ha parades de venda directa.
- Completar l'oferta de mercats municipals amb mercats no sedentaris.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, altres agents: paradistes dels mercats i productors interessats en disposar d'una parada per fer venda directa.

Acció 28**AUGMENTAR LA CULTURA DE MERCATS A LA
CIUTAT****Resultats
esperats i
avaluació**

- Estudi de mesures aplicables al mercat de Puigmercadal per facilitar la venda, i estat de la seva implementació.
- Fulletó informatiu sobre els mercats de la ciutat, visibilitzant especialment les parades de mercats on es faci venda directa dels productors i elaboradors de proximitat.
- Població amb accés a un mercat municipal situat a menys de quinze minuts a peu.

Encaix

Acció 8: Facilitar l'accés dels productors als mercats municipals

**Referències
i recursos**

- Mercados agroecológicos de Saragossa.
- Mercats del Parc Agrari del Baix Llobregat.

Acció 29**DONAR SUPORT ALS PROJECTES DE COMERCIALIZACIÓ AGROECOLÒGICA I ELS GRUPS DE CONSUM****Justificació**

És important donar resposta a les demandes socials per aconseguir fidelitzar el consum de productes locals tot facilitant-ne l'adquisició i oferint productes de temporada o de proximitat fora de temporada per mitjà de transformats i elaborats, i també reduir la mobilitat dels productes i evitar dispersions innecessàries de persones consumidores.

En aquest sentit, cal apropar l'oferta de la producció agrària reduint-ne la mobilitat, diversificar-ne i ampliar-ne el consum i facilitar-hi l'accés a les persones consumidores i incrementar el subministrament de productes de proximitat al municipi tot impulsant iniciatives que hi facin possible l'accés.

Actuacions

Donar suport a l'impuls o consolidació de projectes de comercialització agroecològica, especialment aquells d'iniciativa comunitària com el supermercat cooperatiu (Supercoop) o les cooperatives de persones consumidores de la ciutat.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Supercoop, cooperatives de consum agroecològic, Ateneu cooperatiu de la Catalunya Central, Comunalitat.

Resultats esperats i avaluació

- Suport (tècnic o econòmic) a projectes de comercialització agroecològica i grups de consum de Manresa.

Encaix

- Acció 30: Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària que estructurin sistemes de distribució i comercialització alimentària agroecològica a escala local i comarcal.

Referències i recursos

- Supercoop

Acció 30**POTENCIAR PROJECTES D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA VINCULATS A LA DISTRIBUCIÓ ALIMENTÀRIA****Justificació**

Des del punt de vista ambiental la producció i el consum de proximitat s'han de fomentar per contribuir a la reducció dels gasos amb efecte d'hivernacle emesos pel transport alimentaris. A més, des de la perspectiva socioeconòmica, són estratègiques per incentivar i consolidar els projectes de la pagesia al territori i crear llocs de treball, especialment en entorns rurals.

Tot i que el consum de proximitat comença amb la producció local, un aspecte clau és la distribució dels aliments, molt dependent de circuits alimentaris globals. Per aquest motiu, cal potenciar projectes que facilitin i estructurin sistemes de distribució i comercialització alimentària a escala més local i facin viables i eficients les xarxes de distribució del territori.

La dispersió d'oferta i demanda és un problema a l'hora d'intentar aconseguir una distribució equilibrada que minimitzi la mobilitat. L'excés de vehicles en la distribució de la producció, i la manca de planificació de rutes que puguin sumar esforços pot esdevenir un factor contaminant important.

Actuacions

- Analitzar els fluxos alimentaris del municipi (entrades i sortides) i el seu origen i destinació.
- Estudiar la possibilitat d'establir espais físics logístics per facilitar la concentració i distribució de l'oferta de productes locals i de proximitat i organitzar-ne l'oferta i la demanda.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Supercoop, Ateneu cooperatiu de la Catalunya Central, Comunalitat, Consell Comarcal del Bages

Acció 30**POTENCIAR PROJECTES D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA VINCULATS A LA DISTRIBUCIÓ ALIMENTÀRIA****Resultats esperats i avaluació**

- Estudi dels fluxos alimentaris a la ciutat.
- Suport (tècnic o econòmic) a projectes de distribució agroecològica, que estan funcionant, o es creïn, al territori.

Encaix

- Acció 29: Donar suport als projectes de comercialització agroecològica i els grups de consum.
- Acció 31: Afavorir les sinergies entre productors i distribuïdors amb la restauració per augmentar l'ús de productes de proximitat als restaurants locals.
- Acció 47: Promoure i donar suport l'articulació de la pagesia.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.

Referències i recursos

- Carpintero, O., i Lomas, P.L, 2017. Metabolismo y huella ecológica de la alimentación. El caso de Valladolid. Diagnóstico para la estrategia alimentaria local.
- DIBA, 2022. Alimentem Barcelona. Guia pràctica per impulsar estratègies alimentàries locals.

Acció 31**AFAVORIR LES SINERGIES ENTRE PRODUCTORS I DISTRIBUÏDORS AMB LA RESTAURACIÓ PER AUGMENTAR L'ÚS DE PRODUCTES DE PROXIMITAT ALS RESTAURANTS LOCALS****Justificació**

Els restaurants local poden ser un motor generador de demanda de productes locals, al mateix temps que són un magnífic aparador per posar-los en valor. En aquest sentit, l'objectiu d'aquesta acció és aconseguir que el sector de la restauració sigui un usuari i divulgador de les produccions de proximitat mitjançant l'impuls de programes actius encaminats a consolidar la cuina saludable i de proximitat adreçats al sector de la restauració. Aquesta acció també pot anar adreçada a empreses de càtering i menjadors d'empresa.

Actuacions

- Promoure la restauració amb productes de proximitat als menús.
- Generar vincles entre el sector de la restauració i els productors i elaboradors locals.
- Treballar la cuina amb productes de proximitat a les formacions que s'imparteixen a la ciutat i/o dissenyar formacions específiques.
- Donar publicitat a la restauració que utilitza productes de proximitat.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, restauradors locals, Slow Food Catalunya Central, empreses de càtering i menjadors d'empresa, l'Obradora, Joviat.

Resultats esperats i avaluació

- Incorporació de productes de proximitat a restaurants de la ciutat.
- Formacions específiques amb productes alimentaris locals.
- Catàleg de restaurants que utilitzen producte local.

Acció 31**AFAVORIR LES SINERGIES ENTRE PRODUCTORS I DISTRIBUÏDORS AMB LA RESTAURACIÓ PER AUGMENTAR L'ÚS DE PRODUCTES DE PROXIMITAT ALS RESTAURANTS LOCALS**

Objectiu operatiu 2.1.2

Fomentar la distribució en circuits més curts, justos i equilibrats a la cadena agroalimentària

Encaix

- Acció 30: Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària que estructurin sistemes de distribució i comercialització alimentària agroecològica a escala local i comarcal.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
- Acció 57: Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori.
- Acció 58: Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes que agrupin diferents agents de la cadena alimentària per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.
- Acció 66: Promoure activitats culturals i turístiques que posin en valor el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni històric vinculat com La Sèquia

Referències i recursos

- Restaurants Sabors d'Horta del Parc Agrari del Baix Llobregat
- Proper.cat
- Neix la comunitat Slow Food de la Catalunya Central. Nació Digital Manresa, 24/10/2023.
- Facebook Slow Food Catalunya Central.

Acció 32**POTENCIAR LES SINERGIES ENTRE PRODUCTORS I DISTRIBUÏDORS AMB EL COMERÇ LOCAL****Justificació**

El comerç local de barris és una eina molt útil per facilitar l'accés a productes de proximitat mitjançant un teixit comercial de proximitat i fàcilment accessible per a la pagesia (oferta de producte) i per a la ciutadania (demanda de producte). Al mateix temps, és una bona estratègia per aconseguir fidelitzar el consum de productes locals i de proximitat tot facilitant-ne l'adquisició i oferint productes de temporada o fora de temporada per mitjà de transformats i elaborats (conserves, etc.), i també reduir la mobilitat dels productes i de persones consumidores.

No obstant, aquest canal de venda està clarament en retrocés. Així, segons dades de la DIBA (2019) la compra de l'alimentació fresca al Bages es fa majoritàriament al supermercat o hipermercat mentre que a les botigues de barri es fa un 31,31% de les compres, un 10% menys que en 2017. Així, el sector del petit comerç està afectat, com ho està el sector primari, per la manca de relleu generacional a causa dels nous hàbits de compra i alhora, perquè sovint l'edat de qui encapçalen aquests negocis és avançada i/o propera a la jubilació.

Actuacions

- Facilitar espais de coneixença entre productors i elaboradors locals i el comerç de proximitat.
- Elaborar un mapa/directori de botigues on es pot comprar producte local, de temporada, ecològics i/o a granel.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, comerç alimentari local, pagesia i elaboradors locals.

Resultats esperats i avaluació

- Suport (tècnic o econòmic) per fer xarxa entre productors i elaboradors locals i el comerç de proximitat.
- Mapa//directori de botigues on es pot comprar producte local, de temporada, ecològics i/o a granel.
- Campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.

Acció 32**POTENCIAR LES SINERGIES ENTRE PRODUCTORS
I DISTRIBUÏDORS AMB EL COMERÇ LOCAL**

Objectiu operatiu 2.1.2

Fomentar la distribució en circuits més curts, justos i equilibrats a la cadena agroalimentària

Encaix

- Acció 30: Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària que estructurin sistemes de distribució i comercialització alimentària agroecològica a escala local i comarcal.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
- Acció 57: Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori.
- Acció 58: Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes que agrupin diferents agents de la cadena alimentària per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

**Referències
i recursos**

- Fet a Navàs.

Acció 33**INCORPORAR CRITERIS DE SOSTENIBILITAT ALIMENTÀRIA EN SUBVENCIONS, CONVENIS I ACTES I COMPRA DIRECTA DE L'AJUNTAMENT****Justificació**

L'Administració pública és el principal consumidor d'aliments de l'Estat, i els principals receptors d'aquestes compres són els centres d'educació bàsica (57%) i els de salut pública (25%), una mica menys, els centres d'educació superior, els centres penitenciaris i altres centres públics. Així, s'entén per compra pública d'aliments els processos que porten a l'adquisició directa (subministres) o indirecta (com a part d'un servei) de productes alimentaris per part d'entitats públiques per satisfer les seves necessitats en matèria d'alimentària.

Donada la seva importància, la compra pública d'aliments pot jugar un paper catalitzador en la transició agroecològica si s'aborda des d'una perspectiva transversal i amb criteris de sostenibilitat i justícia alimentària. El potencial d'aquest instrument rau en la seva capacitat per generar canvis e impactes positius en totes les activitats dels sistema alimentari, des de la producció dels aliments fins a la distribució, preparació i consum.

En aquest sentit, la compra pública alimentària basada en criteris agroecològics i de proximitat permetria beneficis per a l'economia local atès que generaria ocupació de manera directa i indirecta, dinamitzaria el territori i revaloraria el món rural, incrementaria la qualitat nutritiva dels aliments, reduiria els efectes de contaminació vinculats al transport i incrementaria la cultura gastronòmica als centres públics.

En l'àmbit de la Generalitat de Catalunya cal fer referència l'Acord de Govern de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris, de concessió de serveis que incorporin prestació de serveis alimentaris, i de serveis de menjadors col·lectius. Aquest acord estipula que "cal establir un preu fix en els contractes que es licitin, sempre que sigui possible. I quan no sigui possible un preu fix, s'han de preveure clàusules en els plecs que garanteixin que el preu no serà el factor determinant en l'adjudicació dels contractes, en detriment de l'alimentació saludable i de proporcionar productes frescos, de temporada, de proximitat, de producció agrària ecològica, de producció integrada i de qualitat diferenciada".

Acció 33**INCORPORAR CRITERIS DE SOSTENIBILITAT
ALIMENTÀRIA EN SUBVENCIONS, CONVENIS I
ACTES I COMPRA DIRECTA DE L'AJUNTAMENT**

Objectiu operatiu 2.1.3

Promoure la compra pública d'aliments de temporada, proximitat, ecològics i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Justificació

Aquest acord pretén donar algunes eines per fer que el preu no tingui un pes de més del 20% en el còmput general per valorar una oferta, amb recomanacions de clàusules relatives a l'alimentació saludable, criteris ambientals, i referència a la Llei 3/2020, de l'11 de març, de la prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentari.

Aquestes recomanacions són per licitacions per menjadors escolars, serveis de menjadors en hospitals, centres de residències de gent gran i altres equipaments de serveis socials. Les entitats que conformen l'administració local es poden adherir a les previsions d'aquest Acord. L'Ajuntament no s'ha adherit a aquest acord formalment.

Actuacions

- Fer una instrucció per incorporar criteris de sostenibilitat en la compra pública alimentària de l'Ajuntament de Manresa.
- Fer formació i sensibilització a les entitats amb les que treballa l'Ajuntament per a que incorporin criteris de compra pública alimentària responsable a les seves compres.
- Adherir-se a l'acord del Govern de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris, de concessió de serveis que incorporin prestació de serveis alimentaris, i de serveis de menjadors col·lectius que dona eines per avançar per la integració de criteris socials i ambientals en la compra pública alimentària.
- Analitzar la compra pública alimentària del consistori per productes i proveïdors per poder optar per opcions més justes, de proximitat i sostenibles en cas necessari.

Acció 33**INCORPORAR CRITERIS DE SOSTENIBILITAT ALIMENTÀRIA EN SUBVENCIONS, CONVENIS I ACTES DE L'AJUNTAMENT****Agents implicats**

Ajuntament, agents de les entitats on es realitza compra pública alimentària (AFA, equips directius d'escoles, residències i altres centres assistencials, educatius i/o sanitaris, pagesia local, gestores de menjadors, empreses de càtering, Consell Comarcal del Bages, entre d'altres.

Resultats esperats i avaluació

- Instrucció per incorporar criteris de sostenibilitat en la compra pública alimentària de l'Ajuntament de Manresa.
- Activitats de sensibilització a les entitats amb les que treballa l'Ajuntament per a que incorporen criteris de compra pública alimentària responsable a les seves compres.
- Adhesió a l'acord del Govern de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris.

Encaix

- Acció 34: Crear un grup de treball sobre la transició agroecològica dels menjadors per a col·lectivitats.
- Acció 36: Crear un grup de treball per estudiar la implantació de targetes moneder que promogui noves relacions entre les persones usuàries de serveis socials i projectes comunitaris, amb perspectiva agroecològica.
- Acció 37: Impulsar i ampliar el servei d'intervenció socioeducativa municipal amb berenar i dinar d'estiu garantint l'accés a menjadors col·lectius.

Acció 33**INCORPORAR CRITERIS DE SOSTENIBILITAT ALIMENTÀRIA EN SUBVENCIONS, CONVENIS I ACTES DE L'AJUNTAMENT**

Objectiu operatiu 2.1.3

Promoure la compra pública d'aliments de temporada, proximitat, ecològics i amb benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades

Encaix

- Acció 60: Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars que incloguin un projecte pedagògic pel espai de menjador.
- Acció 61: Crear una formació reconeguda per mestres i educadors/es sobre Agroecologia escolar.
- Acció 62: Estudiar i impulsar acords que regulin l'accés als aliments poc saludables per part de la població escolar i als centres municipals, d'acord amb les recomanacions de l'OMS.

Referències i recursos

- Instrucció sobre compra pública alimentària de l'Ajuntament de Barcelona.
- Generalitat de Catalunya, 2020. Guia d'ambientalització de menjadors col·lectius.
- Generalitat de Catalunya, 2020. Acord del Govern de mesures en relació amb els contractes públics de subministrament de productes alimentaris, de concessió de serveis que incorporin prestació de serveis alimentaris, i de serveis de menjadors col·lectius.

Acció 34**CREAR UN GRUP DE TREBALL SOBRE LA TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA DELS MENJADORS PER A A COL·LECTIVITATS****Justificació**

Fomentar l'alimentació saludable entre les col·lectivitats i, en especial, als menjadors escolars és una estratègia de compra pública que pot aportar nombrosos beneficis ambientals i socioeconòmics, així com la promoció dels bons hàbits alimentaris per mitjà de l'educació sobre el consum de productes alimentaris saludables, de producció local, de temporada i de qualitat.

Aquesta transició dels menjadors per a col·lectivitats requereix, per la seva complexitat, d'estratègies de coordinació entre tots els agents implicats (des de l'administració encarregada de la compra pública a les empreses gestores i cuiners a pagesia, AFA i comunitat educativa, direccions dels centres, etc....).

Actuacions

Crear un grup de treball amb els agents implicats per incentivar el consum de productes ecològics, proximitat temporada i benestar animal distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades als menjadors per a col·lectivitats i als càterings dels actes organitzats per l'administració municipal. Entre d'altres aspectes, el grup pot treballar en:

- La redacció de plecs de clàusules per a menjadors de llars d'infants i escoles que incloguin alimentació saludable i sostenible i, en el cas dels menjadors gestionats per les AFA i Consell Comarcal, donar suport en aquesta tasca.
- Programació de xerrades i formacions grupals a escoles, alumnes i famílies i fer assessoraments individualitzats per incentivar i facilitar l'adaptació de la logística i menús.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, agents de les entitats on es realitza compra pública alimentària (AFA, equips directius d'escoles, residències i altres centres assistencials, educatius i/o sanitaris), pagesia local, gestores de menjadors, empreses de càtering, Consell Comarcal del Bages, Ateneu Cooperatiu, entre d'altres.

Acció 34**CREAR UN GRUP DE TREBALL SOBRE LA TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA DELS MENJADORS PER A COL·LECTIVITATS****Resultats esperats i avaluació**

- Creació d'un grup de treball per treballar en la transició agroecològica dels menjadors per col·lectivitats.
- Plecs de condicions per licitacions de menjadors de col·lectivitats.
- Xerrades i formacions sobre transició agroecològica a menjadors per col·lectivitats.

Encaix

- Acció 37: Impulsar i ampliar el servei d'intervenció socioeducativa municipal amb berenar i dinar d'estiu garantint l'accés a menjadors col·lectius.
- Acció 60: Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars que incloguin un projecte pedagògic pel espai de menjador.
- Acció 61: Crear una formació reconeguda per mestres i educadors/es sobre Agroecologia escolar.
- Acció 62: Estudiar i impulsar acords que regulin l'accés als aliments poc saludables per part de la població escolar i als centres municipals, d'acord amb les recomanacions de l'OMS.

Referències i recursos

- Mengem Bages
- Menjadors Ecològics
- Xarxa Agroecològica de Menjadors Ecològics de Catalunya (XAMEC)

Acció 35**DESENVOLUPAR INDICADORS PER DETECTAR MALNUTRICIÓ I NECESSITATS ALIMENTÀRIES**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat

Justificació

Segons la FAO, una persona pateix inseguretats alimentària quan no té un accés regular a suficients aliments innocus i nutritius per un creixement i desenvolupament normals, i per a portar una vida activa i saludable. Segons un estudi publicat l'any 2022, que oferia dades per primer cop a partir d'una enquesta a nivell de l'Estat espanyol, el 13,3% de les llars experimentaven inseguretats alimentària (quasi 2,5 milions de llars afectant a més de 6.235.000 persones).

Per tal d'abordar aquesta problemàtica i assegurar la disponibilitat d'aliments, un accés equitatiu als mateixos i una utilització adequada al mateix temps que es construeixen comunitats més sostenibles i empoderades, cal adoptar un enfocament sistèmic i que inclogui tots els nodes de la xarxa alimentària, des de la producció fins al consum i les estratègies contra el malbaratament.

També és necessari, però, conèixer el punt de partida, i incloure la mesura dels nivells d'inseguretats alimentària a les bases de dades i estadístiques municipals per tal de fer-la visible, fer monitoratge sobre l'estat del dret a l'alimentació sostenible i com es garanteix, i elevar el problema d'inseguretats alimentària en l'agenda pública i política.

Existeixen alguns exemples a nivell local com el cas de Barcelona, que inclou des de l'any 2016 a l'Enquesta de Salut de la ciutat preguntes relatives a la inseguretats alimentària basant-se en el format curt de l'Escala d'Experiència de la Inseguretats Alimentària (FIES). Aquesta escala està recolzada per diversos organismes internacionals com la FAO o UNICEF.

Actuacions

Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries, en coordinació amb diferents serveis públics (salut, educació, serveis socials,...) i implementar-los.

Acció 35**DESENVOLUPAR INDICADORS PER DETECTAR MALNUTRICIÓ I NECESSITATS ALIMENTÀRIES****Agents implicats**

Ajuntament de Manresa

Resultats esperats i avaluació

- Disseny d'indicadors per avaluar l'estat de la inseguretad alimentària a Manresa.

Encaix

- Acció 36: Crear un grup de treball per estudiar la implantació de targetes moneder que promogui noves relacions entre les persones usuàries de serveis socials i projectes comunitaris, amb perspectiva agroecològica.
- Acció 62: Estudiar i impulsar acords que regulin l'accés als aliments poc saludables per part de la població escolar i als centres municipals, d'acord amb les recomanacions de l'OMS.
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

Referències i recursos

- Enquesta de salut de Barcelona.
- Moragues Faus, A., Magaña González, C.R, 2022. Alimentando un futuro sostenible. Universitat de Barcelona y Fundación Daniel y Nina Carasso.

Acció 36**CREAR UN GRUP DE TREBALL PER ESTUDIAR LA
IMPLANTACIÓ DE TARGETES MONEDER TOT I
PROMOVENT NOVES RELACIONS ENTRE LES
PERSONES USUÀRIES DE SERVEIS SOCIALS I
PROJECTES COMUNITARIS, AMB PERSPECTIVA
AGROECOLÒGICA**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació
suficient, saludable i culturalment
adequada per a la població en situació de
vulnerabilitat

Justificació

Els Serveis Socials Bàsics municipals són el primer nivell del sistema públic de serveis socials i els més pròxims a les persones i famílies. L'atenció de Serveis Socials es presta mitjançant equips de professionals que ofereixen informació, orientació, assessorament, valoració i intervenció social, i derivació a altres serveis socials especialitzats (d'infància, gent gran, discapacitats) quan es consideri necessari. L'objectiu és arribar a cobrir les necessitats bàsiques de la ciutadania.

Una d'aquestes necessitats és la de manutenció, tal com inclou el Pla Estratègic de Serveis Socials 2020-2024. L'Ajuntament de Manresa dona ajuts i complementa les rendes per cobrir aquestes necessitats. En el cas de Manresa, els Serveis Socials Bàsics comptaven amb el 8,4% de la despesa corrent total de l'Ajuntament en 2021, que es va correspondre amb un pressupost de 5.291.841,65 €. Amb aquesta dotació s'ha donat servei a un 22% de la població del municipi. Les persones ateses han anat augmentant progressivament en les últimes dècades des de un 2% al 2004 (Ajuntament de Manresa, 2010) a aquest 22% al 2021. No obstant aquest increment, segons les dades extretes de les entrevistes, l'Ajuntament de Manresa no arriba a cobrir adequadament les necessitats bàsiques de la població, ja que el percentatge de població en situació d'ingressos insuficients és elevat. Cal tenir en compte que al 2021 es van gestionar 1.467 prestacions de Renda Garantida de Ciutadania, de les que van ser beneficiàries 3.884 persones. Com que l'any 2021 Manresa tenia 78.192 habitants, això suposa el 5% de la població. L'import mitjà mensual va ser de 687 €.

L'ajuntament disposa de diverses eines com són els bancs d'aliments, beques menjadors, menjador social, àpats a domicili o targetes moneder.

Acció 36**CREAR UN GRUP DE TREBALL PER ESTUDIAR LA IMPLANTACIÓ DE TARGETES MONEDER TOT I PROMOVENT NOVES RELACIONS ENTRE LES PERSONES USUÀRIES DE SERVEIS SOCIALS I PROJECTES COMUNITARIS, AMB PERSPECTIVA AGROECOLÒGICA**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat

Justificació

Segons els resultats de l'anàlisi elaborada com a part de l'Estratègia Local pel Dret a l'Alimentació les prestacions i els serveis públics d'alimentació (targetes moneder, menjadors socials, distribució d'aliments, centres dia, residències, escoles...) no compten amb l'opinió, valoració o participació de les persones usuàries. En aquest sentit, s'apunta que alguns d'ells han d'augmentar la flexibilitat per adaptar-se a la realitat i les necessitats de la població. Cal remarcar que, sobretot en el cas dels bancs d'aliments, es valora que hi manca d'accés a alimentació de qualitat i saludable, especialment pel que fa a productes frescos com la fruita i la verdura. A més, hi ha dilemes ètics del model assistencial d'alguns d'aquests serveis. Aquest fet, unit a un canvi normatiu recent que implica la descentralització de la gestió de l'ajuda alimentària cap a les comunitats autònomes, i també una aposta clara per altres tipus d'ajuda alimentària atès que es considera que els actuals bancs d'aliments estigmatitza les persones usuàries.

En aquest context, l'Ajuntament es planteja anar cap a un sistema d'ajuts amb targetes moneder perquè les famílies puguin fer la compra directa dels aliments, però aquesta implantació també va acompanyada d'una sèrie de problemàtiques com ara la limitació pressupostària, el fet que s'estan derivant els recursos a grans cadenes de distribució, o la pèrdua de contacte a nivell comunitari amb les persones usuàries, entre d'altres.

Actuacions

Crear un grup de treball amb els agents implicats actualment en el dret a l'alimentació a la ciutat per estudiar la implantació de targetes moneder que promogui noves relacions entre les persones usuàries de serveis socials i projectes comunitaris, amb perspectiva agroecològica.

Acció 36

**CREAR UN GRUP DE TREBALL PER ESTUDIAR LA
IMPLANTACIÓ DE TARGETES MONEDER TOT I
PROMOVENT NOVES RELACIONS ENTRE LES
PERSONES USUÀRIES DE SERVEIS SOCIALS I
PROJECTES COMUNITARIS, AMB PERSPECTIVA
AGROECOLÒGICA**

**Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, Càritas, banc dels aliments, plans
comunitaris, Supercoop, cooperatives de consum, Comunalitat i
altres agents implicats en garantir el dret a l'alimentació.

**Resultats
esperats i
avaluació**

Creació del grup de treball.

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.
- Ajuntament de Manresa, 2023. Diagnosi tècnica del sistema alimentari de Manresa.

Acció 37**IMPULSAR I AMPLIAR EL SERVEI D'INTERVENCIÓ SOCIOEDUCATIVA MUNICIPAL AMB BERENAR I DINAR D'ESTIU GARANTINT L'ACCÉS A MENJADORS COL·LECTIUS****Justificació**

La situació d'excepcionalitat provocada per la crisi de la COVID-19 durant el 2020 va provocar canvis en els servei habituals de distribució d'aliments cuinats que hi havia fins aquell moment. Un d'aquests canvis va ser la inclusió de berenar i dinar d'estiu al Servei d'Intervenció Socioeducativa municipal. Aquest servei atenia l'any 2022 a 126 infants, amb un cost de 10.260€. Aquesta experiència es valora positivament i es considera que seria bo poder ampliar i donar més impuls a aquesta acció.

Actuacions

Buscar el finançament per impulsar i ampliar el servei d'intervenció socioeducativa municipal amb berenar i dinar d'estiu garantint l'accés a menjadors col·lectius

Agents implicats

Ajuntament de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

S'aconsegueix el finançament per elaborar un projecte per impulsar i ampliar els berenars i dinars d'estiu al Servei d'Intervenció Socioeducativa municipal.

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 38: Oferir espai dinamitzat de menjadors als centres de secundària i/o centres oberts
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 38**OFERIR ESPAI DINAMITZAT DE MENJADOR ALS CENTRES DE SECUNDÀRIA I/O CENTRES OBERTS****Justificació**

L'estratègia local pel dret a l'alimentació va detectar que la manca de menjadors escolars de 12 a 18 anys fa que molts joves no comptin amb companyia ni supervisió durant els àpats. El fet que els alumnes de secundària puguin portar el seu menjar -o comprar-lo a un preu adequat- a més de garantir el dret a l'alimentació, facilita fer activitats de dinamització esportiva i reforç escolar a la tarda.

Actuacions

Estudiar la possibilitat d'oferir un espai dinamitzat de menjador als centres de secundària i/o centres oberts, per facilitar al mateix temps, la realització d'activitats esportives o de reforç a la tarda.

Una aposta més ambiciosa en aquest sentit seria la implementació d'un menjador comunitari (l'Ateneu la Séquia ha rebut finançament per fer un menjador comunitari vinculat a horts comunitaris i socials, que podria estudiar-se com a projecte pilot).

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Comunalitats i altres agent vinculats al dret a l'alimentació a la ciutat.

Resultats esperats i avaluació

Es posa en marxa un o diversos espais dinamitzats de menjador a centres de secundària i/o centres oberts.

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 39**FOMENTAR I DONAR SUPORT AL MODEL DE
CUINA COL·LECTIVA A CASALS DE GENT GRAN****Justificació**

Les cuines i menjadors col·lectius poden complir funcions de garantia del dret a l'alimentació, així com per trencar l'aïllament i soletat no desitjada. En aquest sentit, la ciutat de Manresa compta amb alguns exemples que es valoren de forma positiva com la cafeteria i menjador del Centre Cívic El Castell, exemples que cal reforçar amb suport i fomentar-ne d'altres. Aquesta mesura es veu també reflectida a l'Estratègia Local pel Dret a l'Alimentació.

Actuacions

Estudiar el model de cuina i menjador col·lectius a casals de gent gran i veure com reforçar-los, o implantar-ne de nous.

**Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, casals cívics i de gent gran.

**Resultats
esperats i
avaluació**

S'aconsegueix el finançament per realitzar un projecte per impulsar i ampliar el servei de cuina i menjador a casals de gent gran (i casals cívics).

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 40**DONAR SUPORT I MILLORAR EL SERVEI DE
CÀTERING A DOMICILI**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat

Justificació

La finalitat d'aquest servei és atendre les mancances d'autonomia personal respecte a l'alimentació de persones grans prevenint així situacions de crisi i de deteriorament o disminució de la qualitat de vida a les llars. Servei adreçat a persones grans residents a Manresa amb problemes per alimentar-se adequadament. S'ofereix portar a domicili un àpat dietèticament equilibrat i adequat a la dieta que requereix la persona que ho sol·licita. El cost és cofinançat entre la persona usuària i l'Ajuntament.

Actuacions

Donar suport i millorar el servei de càtering a domicili per persones grans introduint criteris d'alimentació ecològica, temporada, proximitat i donant més opcions a les persones usuàries.

**Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, empreses gestores, persones usuàries del servei.

**Resultats
esperats i
avaluació**

Millora del servei de càtering a domicili per persones grans.

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 39: Fomentar i donar suport al model de cuina col·lectiva a casals de gent gran.
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 41**MILLORAR EL MENJADOR SOCIAL**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat

Justificació

Servei que proporciona, de forma temporal, àpats elaborats a persones i famílies amb greus necessitats socials i que necessiten ajuda per a la subsistència. Aquest servei, a part de garantir i assegurar una alimentació bàsica també fa un acompanyament socioeducatiu a les persones i famílies usuàries del servei per afavorir l'autonomia i inclusió social.

Els objectius del menjador social són:

- Proporcionar un o dos àpats equilibrats a les persones usuàries que viuen soles amb manca de suport i que presenten dèficits alimentaris. Àpats diaris que siguin suficients, complerts i equilibrats entenent que han de cobrir les quantitats i proporcions idònies, les necessitats nutritives i calòriques que requereix l'organisme en les diferents etapes de la vida. Hi ha servei de menjador diürn i lliurament d'àpats per emportar.
- Garantir que les persones usuàries del servei facin, de dilluns a diumenge i, com a mínim, un àpat adequat.
- Crear un espai de relació per tal de pal·liar situacions de soledat d'alguns casos i al mateix temps facilitar i motivar l'ajuda mútua.
- Complementar, si s'escau, els plans de treballs encaminats a una intervenció integral amb la persona derivada i poder treballar l'autonomia, la capacitació i la motivació de les persones i poder millorar la seva situació d'exclusió social.
- Vincular els objectius amb model societat sostenible, en el sentit d'oferir una alimentació que beneficiï les persones, el planeta i els territoris i que sigui compatible amb l'estratègia pel dret a l'alimentació aprovada per l'Ajuntament de Manresa.

Aquest servei va ser licitat durant 2023. En aquesta licitació es va incloure aspectes de millora de la sostenibilitat alimentària: a) augmentar el consum de productes alimentaris i sostenibles i de comerç just (augmentant el consum de productes sostenibles i usant material i equipament amb menor impacte ambiental i reduint residus i promovent el reciclatge); b) augmentar el consum de productes alimentaris saludables i c) l'empresa ha d'assumir el compromís d'introduir productes frescos, de temporada i de circuit curt.

Acció 41**MILLORAR EL MENJADOR SOCIAL**

Objectiu operatiu 2.2.1

Garantir l'accés digne a una alimentació suficient, saludable i culturalment adequada per a la població en situació de vulnerabilitat

Actuacions

Fer un seguiment de la licitació del menjador social, i introduir millores, en cas necessari, en termes de transició agroecològica i de creació d'un espai més integrador, fent acompanyament i vincle amb els usuaris i en un espai on passin altres coses, amb una estructura més alineada al model.

**Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, empresa gestora, persones usuàries del servei.

**Resultats
esperats i
avaluació**

Es fa un seguiment de les mesures introduïdes amb perspectiva agroecològica i comunitària, es proposen i s'implementen altres mesures en cas necessari.

Encaix

- Acció 35: Desenvolupar indicadors per detectar malnutrició i necessitats alimentàries
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 42**POTENCIAR L'ORGANITZACIÓ DE DINARS
POPULARS COMUNITARIS**

Justificació Per tal de promoure l'alimentació com a element cohesionador, l'Estratègia Local pel Dret a l'Alimentació planteja la promoció d'actes com ara dinars, trobades culinàries o d'intercanvi de coneixements per tal de, partint del fet de compartir menjar i àpats, poder aprofundir en el coneixement mutu i la interacció. L'estratègia posa èmfasi en incentivar la participació de persones en situació de vulnerabilitat.

Actuacions Potenciar l'organització de dinars populars comunitaris amb menjars diversos culturalment i trobades entre productors i elaboradors i projectes que incloguin el menjar com a espais educatius i/o de cohesió i transformació social.

Agents implicats Ajuntament de Manresa, entitats veïnals i socials vinculades al dret a l'alimentació i a la interculturalitat, pagesia local, entre d'altres.

Resultats esperats i avaluació S'aconsegueix el finançament per elaborar un projecte per impulsar i ampliar els berenars i dinars d'estiu al Servei d'Intervenció Socioeducativa municipal.

Encaix

- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.
- Festival de sopes del món.

Acció 43**AMPLIAR EL PROGRAMA COMPARTIM TAULA A
ALTRES ESPAIS****Justificació**

El projecte "compartint taula", ofereix àpats gratuïts, al migdia, per a persones grans. Es tracta d'una campanya d'abast nacional una d'alimentació gratuïta per a persones grans amb necessitats socials i/o econòmiques. Compta amb la col·laboració pública del Departament de Benestar Social i Família, la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis. El projecte vol donar resposta a l'aïllament social, que afecta cada cop més avis i àvies i els provoca problemes en la seva salut física i mental. Pateixen el risc de deixar de relacionar-se amb d'altres persones i el de carències greus en l'alimentació. Aquesta situació és especialment greu en persones que, a més a més, tenen dificultats econòmiques.

Es planteja ampliar el projecte a totes les edats i a altres entitats de la ciutat que tinguin un menjador o espai habilitat.

Actuacions

Ampliar el programa Compartim Taula a d'altres espais com l'Hospital de Sant Joan de Deu o persones grans a residències i altres franges d'edat.

**Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, entitats socials vinculades al dret a l'alimentació, entre d'altres.

**Resultats
esperats i
avaluació**

S'amplia el programa Compartim Taula a altres espais de la ciutat i s'inclouen més franges d'edat.

Encaix

- Acció 39: Fomentar i donar suport al model de cuina col·lectiva a casals de gent gran.
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

Acció 44

PROMOURE PROJECTES DE REDUCCIÓ DE PÈRDUES I MERMES ALIMENTÀRIES ALS ESPAIS DE PRODUCCIÓ I VINCULAR-HO A PROJECTES DINS DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

Justificació

El malbaratament alimentari es refereix als aliments destinats al consum humà, en un estat apte per a ésser ingerits o no, que es retiren de la cadena de producció o de subministrament per a ésser descartats en les fases de la producció primària, la transformació, la fabricació, el transport, l'emmagatzematge, la distribució i el consumidor final, amb l'excepció de les pèrdues de la producció primària. Per pèrdues alimentàries ens referim a les parts comestibles dels aliments que queden a l'explotació mateixa, ja siguin reincorporades al sòl o utilitzades per a fer compostatge in situ.

Així, un terç dels aliments que es produeixen al món es perden o es malbaraten. En el cas de la fruita i verdura, un 45% de la qual es produeix es perd o malbarata. De fet, a nivell global, 1.400 milions d'hectàrees (28% de la superfície agrícola del món) són emprades per produir aliments que s'acaben perdent o malbaratant, amb els nombrosos impactes ambientals i socioeconòmics que això provoca.

Les principals causes que fan que les fruites i verdures siguin descartades a la finca són la reducció dels preus, un excés d'oferta o per qüestions estètiques i les exigències i estàndards comercials, entre d'altres. Altres causes són la mala planificació de la collita, danys causats per persones o maquinària, per exemple. També cal ressaltar les dificultats per redirigir els excedents cap a la transformació.

Actuacions

Promoure projectes de reducció de mermes als espais de producció (p.ex: espigoladors) i vincular-ho a projectes dins de la economia social i solidària per transformar-los (com l'Obradora). D'aquesta forma, es podria redirigir excedents per fer menjar cuinat vinculat als menjadors socials de la ciutat o elaborar productes que evitin el malbaratament i puguin ser donats a persones vulnerabilitzades a l'Obradora a l'Obradora, mentre es generen ingressos per projectes socials.

Acció 44**PROMOURE PROJECTES DE REDUCCIÓ DE
PÈRDUES I MERMES ALIMENTÀRIES ALS ESPAIS DE
PRODUCCIÓ I VINCULAR-HO A PROJECTES DINS DE
L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA****Agents
implicats**

Ajuntament de Manresa, pagesia local, l'Obradora, entitats socials i vinculades al dret a l'alimentació.

**Resultats
esperats i
avaluació**

Es genera un projecte que permet la recuperació de pèrdues i mermes alimentàries a les finques al mateix temps que es dignifica l'accés a l'alimentació.

Encaix

- Acció 45: Fer una campanya de sensibilització per evitar el malbaratament alimentari i l'ús de envasos d'un sol ús.
- Acció 63: Fer sensibilització en torn a l'alimentació com a element cohesionador.
- Acció 46: Reduir el malbaratament alimentari als actes populars.

**Referències
i recursos**

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.
- Espigoladors.
- Supercoopera.

Acció 45**SENSIBILITZAR PER EVITAR EL MALBARATAMENT
ALIMENTARI I L'ÚS D'ENVASOS D'UN SOL ÚS
INCLOENT ACCIONS PRÀCTIQUES DES DEL
COMERÇ AL CONSUM****Justificació**

El malbaratament alimentari es refereix als aliments destinats al consum humà, en un estat apte per a ésser ingerits o no, que es retiren de la cadena de producció o de subministrament per a ésser descartats en les fases de la producció primària, la transformació, la fabricació, el transport, l'emmagatzematge, la distribució i el consumidor final, amb l'excepció de les pèrdues de la producció primària.

Segons l'Agència de Residus de Catalunya, cada persona genera 35 quilos de residus alimentaris per any: a Catalunya el 58% del malbaratament alimentari té lloc a les llars; els supermercats en són responsables del 16%; els bars i restaurants del 12%; el comerç al detall del 9%; els serveis de càtering i restauració de les institucions del 4%, i els mercats municipals només de l'1% dels residus alimentaris.

Sensibilitzar i educar sobre aquest greu problema és el primer pas per evitar el malbaratament. Cal recuperar el valor dels aliments i pensar que les restes alimentàries són un recurs, no un residu.

En l'àmbit empresarial i social cal tenir en compte la Llei contra el malbaratament alimentari 3/2020 obliga els restaurants a facilitar que la clientela es pugui endur amb un envàs el menjar que no s'acabi; insta les empreses alimentàries a incentivar la venda de productes amb caducitat pròxima; estableix que les restes no menjables s'aprofitin per a altres usos, i inclou les bases d'una regulació sobre l'espigolament.

En l'àmbit domèstic, cal ser conscients del problema, donar-lo a conèixer, parlar-ne, pensar-hi a l'hora de comprar i cuinar. Comprar amb una llista, calcular les racions, buscar receptes d'aprofitament o compostar són eines útils per deixar de llençar menjar a les escombraries.

Acció 45**SENSIBILITZAR PER EVITAR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI I L'ÚS D'ENVASOS D'UN SOL ÚS INCLOENT ACCIONS PRÀCTIQUES DES DEL COMERÇ AL CONSUM****Justificació**

D'altra banda, la contaminació dels plàstics és un problema global. Segons un informe elaborat per l'ONG WWF, la regió del Mediterrani és la quarta productora de plàstic del món. En total, genera uns 24 milions de residus plàstics cada any i l'equivalent a 33.800 ampolles d'aigua es llencen cada minut al mar. A més, la ONU alerta que només un 9% dels plàstics al món es reciclen. El 42% dels plàstics produïts al món tenen a veure amb l'empaquetatge de productes i gairebé la meitat d'aquests són envasos i embolcalls alimentaris. Les xifres són certament alarmants i, per contrarestar-les, és necessari un esforç conjunt entre poders públics i ciutadania per desplegar mesures i incentius amb l'objectiu d'erradicar el plàstic d'un sol ús.

Actuacions

Fer una campanya de sensibilització per evitar el malbaratament i l'ús d'envasos d'un sol ús i incentivar el reaprofitament alimentari incloent accions pràctiques al llarg de tot el sistema alimentari. Aquesta campanya hauria d'anar acompanyada d'un pla de comunicació de la mateixa.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, entitats socials, sector de la restauració i comerç local, mercats, pagesia local, entre d'altres.

Resultats esperats i avaluació

Es dissenya i implementa una campanya de sensibilització amb accions pràctiques per evitar el malbaratament i l'ús d'envasos d'un sol ús i incentivar el reaprofitament alimentari.

Encaix

- Acció 46: Reduir el malbaratament alimentari als actes populars.

Acció 45

SENSIBILITZAR PER EVITAR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI I L'ÚS D'ENVASOS D'UN SOL ÚS INCLOENT ACCIONS PRÀCTIQUES DES DEL COMERÇ AL CONSUM

Referències i recursos

- [Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.](#)
- [Projectes i programes de la Fundació Espigoladors.](#)
- [Llei 3/2020, de l'11 de març, de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris.](#)
- [Ajuntament de Barcelona. Malbaratament i aprofitament alimentaris.](#)

Acció 46**REDUIR EL MALBARATAMENT ALIMENTARI ALS ACTES POPULARS****Justificació**

Els actes populars poden ser un bon mecanisme per conscienciar sobre la necessitat de reduir el malbaratament alimentari, i els envasos d'un sol ús. Dins de l'Estratègia Local pel Dret a l'Alimentació es proposa incloure a les instàncies per sol·licitar realitzar una activitat per part d'entitats socials una pregunta demanant com es gestionaran els aliments sobrants, obligant així a una planificació prèvia.

Actuacions

- Estudiar sistemes de recuperació i aprofitament d'excedents alimentaris de menjadors col·lectius i esdeveniments al carrer.
- Afegir una pregunta a les instàncies per sol·licitar realitzar una activitat per part d'entitat socials demanant sobre la gestió dels aliments sobrants.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, entitats veïnals i socials de la ciutat, entitats vinculades al dret a l'alimentació.

Resultats esperats i avaluació

- Es dissenyen propostes per recuperar i aprofitar excedents alimentaris als menjadors col·lectius i actes públics.
- S'incorpora una pregunta sobre la gestió dels aliments sobrants a les sol·licituds per realitzar actes i festes públiques.

Encaix

- Acció 45: Sensibilitzar per evitar el malbaratament alimentari i l'ús de envasos d'un sol ús incloent accions pràctiques des del comerç al consum.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2022. Estratègia local pel dret a l'alimentació.

DIMENSÍO ESTRATÈGICA 3. SENSIBILITZACIÓ, GOVERNANÇA I EMPODERAMENT COL·LECTIU

Línies	Objectius operatius	Accions	
MILLORAR LA GOVERNANÇA DEL SISTEMA ALIMENTARI LOCAL	Crear entorns alimentaris sostenibles i empoderadors	Promoure i donar suport l'articulació de la pagesia	47
		Donar suport als horts socials i comunitaris	48
		Promoure l'articulació dels grups de consum i consumidors conscients	49
	Transformar el sistema alimentari amb totes i per a totes	Implementar el model de governança participativa acordat per fer La implementació i el seguiment del pla d'acció	50
		Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local	51
		Impulsar i participar en espais de coordinació i desenvolupament de polítiques alimentàries	52
		Elaborar una estratègia de comunicació vinculada a les accions del Pla d'Acció per la Transició Agroecològica a Manresa	53
		Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica	54
FER SENSIBILITZACIÓ PER UN SISTEMA ALIMENTARI MÉS JUST I SOSTENIBLE	Donar més visibilitat i sensibilitzar sobre els aliments de temporada, de proximitat, ecològics, de pesca sostenible i de benestar animal, distribuïts en cadenes més curtes, justes i equilibrades	Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts a la ciutat	55
		Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.	56
		Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori	57
	Donar a conèixer el producte local	Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local	58
		Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca	59
	Potenciar l'educació alimentària	Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars	60
		Crear una formació reconeguda per mestres i educadors/es sobre Agroecologia escolar	61
		Estudiar i impulsar acords que regulin l'accés als aliments poc saludables a centres municipals i a la població escolar	62
		Potenciar l'alimentació com a element cohesionador	63
	Treballar la potencialitat de Manresa com a territori agroecològic amb gran valor ecosistèmic, urbanístic, patrimonial i mediambiental vinculat al sector primari.	Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària	64
Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.		65	
Estudiar la possibilitat d'organitzar voluntariat agrari a finques		66	
	Promoure formació per la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït	67	

Acció 47

PROMOURE I DONAR SUPORT A L'ARTICULACIÓ DE LA PAGESIA

Justificació Encarar els reptes de l'agricultura i l'alimentació en el marc dels sistemes alimentaris sostenibles pressuposa l'articulació d'una diversitat de pràctiques i experiències coordinades i connectades amb la pluralitat d'actors del territori. La pagesia és fonamental per tal de fer processos de transició en aquest sentit, i per tant, donar suport als processos d'articulació de la pagesia és clau per articular les complicitats i aliances necessàries.

Actuacions

- Facilitar espais de trobada i dinamització.
- Generar estructures de suport a la pagesia que donin suport a la transició agroecològica.
- Acompanyar la creació d'una associació de productors del regadiu de Manresa.

Agents implicats Pagesia local, Ajuntament de Manresa, Ateneu Cooperatiu, l'ERA.

Resultats esperats i avaluació Es dona suport i acompanyament a les demandes de la pagesia local en termes de enxarxament, amb suport logístic i, en cas requerit, tècnic.

Encaix

- Acció 27: Potenciar la creació de més ADV en nous sectors.
- Acció 50: Implementar el model de governança participativa acordat per fer la implementació i el seguiment del pla de treball d'acció de la transició agroecològica a Manresa.
- Acció 51: Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local.

Referències i recursos

- La Xarxeta
- Xarxa Pagesa

Acció 48

DONAR SUPORT ALS HORTS SOCIALS I COMUNITARIS

Justificació

A més dels horts professionals, a la ciutat de Manresa existeixen diferents horts socials i comunitaris. Cal posar èmfasi en la seva dimensió social i de sensibilització a més del seu aspecte productiu. Així, són projectes d'agricultura, de tipus tàctic, no professional, que vol donar resposta a necessitats i situacions que van més enllà de l'aportació alimentària. Els horts socials o comunitaris es configuren com un espai de relació, de convivència ciutadana, de barri. Són horts d'autoconsum o de subsistència i un complement a l'economia familiar, amb la idea de pal·liar dèficits alimentaris en molts casos.

A més, també hi ha la figura dels horts pedagògics, emprats per les escoles com a eina de sensibilització.

Hi ha 10 espais d'hortos urbans, entre horts socials, comunitaris i municipals, que malgrat les dificultats de participació i formació, estan treballant en la seva coordinació. Els horts municipals són gestionats pel servei de Medi Ambient i Sostenibilitat de l'Ajuntament de Manresa. Ara per ara, no compten amb un model comunitari de governança. Addicionalment, Càritas vol impulsar uns nous horts comunitaris a Can Costafreda, un espai cedit per l'Ajuntament de Manresa.

Actuacions

- Fomentar i donar suport als horts socials i comunitaris gestionant-los adequadament.
- Destinar personal tècnic a oferir assessorament sobre el maneig dels horts i la seva governança.
- Oferir suport per a un funcionament adequat dels horts (aigua, recollida de residus, neteja de l'espai, espai per guardar eines...).
- Donar suport a les iniciatives d'articulació dels horts socials i/o comunitaris (Xarxa d'hortos socials i comunitaris de Manresa).

Acció 48

DONAR SUPORT ALS HORTS SOCIALS I COMUNITARIS

Agents implicats

Persones usuàries dels horts comunitaris i/o socials, Ajuntament de Manresa, l'ERA, Comunalitat, associacions de veïns i veïnes i plans comunitaris als barris, Càritas.

Resultats esperats i avaluació

El suport als horts socials i/o comunitaris es tradueix en un millor funcionament i articulació dels mateixos.

Encaix

- Acció 63: Fer sensibilització entorn a l'alimentació com a element cohesionador.

Referències i recursos

- Horts municipals i socials en xarxa.
- Noticia Comunalitat sobre horts socials a Manresa.
- Xarxa d'horts socials i comunitaris de Manresa.

Acció 49

PROMOURE L'ARTICULACIÓ DELS GRUPS DE CONSUM I CONSUMIDORS CONSCIENTS

Justificació

En els darrers anys, s'observa una tendència creixent de la demanda de producte local per part de la ciutadania. No obstant, també es veu una tendència a comprar cada cop més a grans superfícies en detriment de canals curts com ara el comerç local o mercats. En aquest sentit, és important recolzar iniciatives que promoguin noves formes d'organització dels productors i de les persones consumidores adreçades a facilitar la venda i compra de productes locals i de proximitat i agroecològics.

Així, els grups de consum estan formats per persones que s'uneixen per organitzar la compra conjunta d'aliments ecològics i de proximitat, mantenint una relació directa amb els productors, i evitant el circuit comercial i a intermediaris fomentant el consum responsable i la formació i la realització d'activitats en aquest sentit.

Algunes de les necessitats i propostes detectades dins del sector a partir de les Conclusions de l'etapa de diagnosi de la línia agroecològica, de la Comunalitat Urbana de Manresa (2022) són:

- Aconseguir més persones implicades i consumidores
- Trobar sinergies entre els grups de consum i SuperCoop
- Tenir un millor accés als productors locals, millorar la logística d'entrega i compartir magatzems entre espais.

Actuacions

Donar suport a projectes d'articulació o que responguin a altres necessitats detectades dels grups de consum cooperatius de la ciutat.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Comunalitat, grups de consum i supermercat cooperatiu.

Resultats esperats i avaluació

Es dona suport a projectes d'articulació o que responguin a altres necessitats detectades dels grups de consum cooperatius de la ciutat, en cas que es sol·liciti.

Acció 49

PROMOURE L'ARTICULACIÓ DELS GRUPS DE CONSUM I CONSUMIDORS CONSCIENTS

Encaix

- Acció 51: Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local.
-

Referències i recursos

- Supercoop
- Rostoll Verd

Acció 50

IMPLEMENTAR EL MODEL DE GOVERNANÇA PARTICIPATIVA ACORDAT PER FER LA IMPLEMENTACIÓ I EL SEGUIMENT DEL PLA D'ACCIÓ

Justificació

En el context d'aquest pla de treball, que suposa el desenvolupament d'una política alimentària integrada i coordinada a la resta de polítiques locals (planificació territorial, sanitat, social, cultural, agrícola...), cal trobar un model de governança que acompanyi aquest procés. En un entorn incert i complex, es tracta de construir "un sistema de gestió col·lectiva, que precisa de coordinació entre els actors que comparteixen un mateix espai o que utilitzen un mateix recurs". Aquest model ha de tenir per objectius:

- La construcció d'una estratègia territorial conjunta per afirmar les grans orientacions territorials en matèria alimentària i els seus valors.
- Connectar tots els projectes d'alimentació locals preexistents i que estan orientats en aquesta direcció.
- Detallar i prioritzar les accions proposades al pla d'acció per a que aquest aportí concreció, coherència, eficàcia i respongui a les necessitats del territori a l'hora d'implementar les accions.
- Treballar de forma coordinada.
- Organitzar espais per a l'intercanvi de bones pràctiques i experiències i sistematització d'aprenentatges.
- Facilitar metodologies de seguiment i avaluació.

Actuacions

- Fomentar la creació d'un Consell Alimentari de Manresa que faci el seguiment de la implementació de l'estratègia alimentària i que aquesta sigui transversal i col·lectiva, amb participació de tots els sectors implicats i que consensui un pacte de ciutat amb els compromisos (anuals) acordats.
- Establir un grup motor que defineixi les problemàtiques prioritàries i al mateix temps prioritzi les accions anuals i en faci el seguiment de la seva implementació.
- Generar espais de trobada entre els diferents agents de la cadena alimentària en forma de grups de treball o d'altres per repartir el lideratge de les diferents línies d'actuació.

Acció 50

IMPLEMENTAR EL MODEL DE GOVERNANÇA PARTICIPATIVA ACORDAT PER FER LA IMPLEMENTACIÓ I EL SEGUIMENT DEL PLA D'ACCIÓ

Agents implicats Ajuntament de Manresa i agents de la ciutat vinculats als sistema alimentaria.

Resultats esperats i avaluació Es creen mecanismes de participació i governança de l'Estratègia Alimentària Local com ara el grup motor, el Consell Alimentari i els grups de treball.

Encaix

- Acció 1: Generar la figura de Dinamitzadora Local Agroecològica que coordini l'execució del Pla d'Acció amb la resta d'agents implicats
- Acció 51: Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local.
- Acció 52: Impulsar i participar en espais de coordinació i desenvolupament de polítiques alimentàries
- Acció 53: Elaborar una estratègia de comunicació vinculada a les accions del Pla d'Acció per la Transició Agroecològica a Manresa

Referències i recursos

- Callao, S., Montasell, J., Roca, A., 2022. Alimentem Barcelona. Guia pràctica per impulsar estratègies alimentàries locals. BCN Smart Rural, Diputació de Barcelona
- Moragues, A., 2016. Los consejos alimentarios locales. Una herramienta municipalista para la transformación del sistema alimentario. Revista Soberanía Alimentaria, Biodiversidad y Cultura
- Rurbal, 2011. Carta Europea de Governança Territorial i Alimentària

Acció 51

RECOLLIR LES INICIATIVES, PROJECTES I ESDEVENIMENTS VINCULATS AL SISTEMA ALIMENTARI LOCAL

Justificació L'ecosistema alimentari de Manresa és d'un dinamisme important, amb nombroses iniciatives que treballen per un sistema alimentari més just, inclusiu i sostenible. Al document de diagnosi del sistema alimentari de Manresa es va recollir nombroses iniciatives i projectes, però cal tenir aquest directori actualitzat, per tal de que sigui útil i es mostri la diversitat d'iniciatives existents.

Actuacions Actualitzar periòdicament el recull de les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local que es va fer amb la diagnosi tècnica.

Agents implicats Ajuntament de Manresa, Comunalitat, Ateneu Cooperatiu i el conjunt d'actors i experiències vinculats a la transició agroecològica a Manresa.

Resultats esperats i avaluació S'actualitza de forma periòdica amb les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari de la ciutat i entorn.

Encaix

- Acció 52: Impulsar i participar en espais de coordinació i desenvolupament de polítiques alimentàries.
- Acció 53: Elaborar una estratègia de comunicació vinculada a les accions del Pla d'Acció per la Transició Agroecològica a Manresa.
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts a la ciutat
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2023. Diagnosi tècnica del sistema alimentari de Manresa.

Acció 52

IMPULSAR I PARTICIPAR EN ESPAIS DE COORDINACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE POLÍTIQUES ALIMENTÀRIES

Justificació

A més de les nombroses iniciatives locals vinculades a la transició agroecològica, a escala supramunicipal existeixen altres xarxes i iniciatives d'interès pel procés de transició agroecològica de Manresa. Entre aquestes destaca la Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central, en la qual l'Ajuntament de Manresa hi participa activament des de fa anys, el Cercle Agroecològic de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central o d'altres com el grup de treball en agroecologia de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària d'àmbit català o la Red de Municipios por la Agroecología, d'escala estatal.

Actuacions

- Participar activament a la Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central (XaSACC).
- Involucrar-se al Cercle Agroecològic de l'Ateneu Cooperatiu.
- Estudiar la possible participació al grup de treball sobre agroecologia de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS) o la Red de Municipios por la Agroecología.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Ateneu Cooperatiu, XaSACC, XMESS, Red de Municipios por la Agroecología.

Resultats esperats i avaluació

- Participació activa a la Xarxa per la Sobirania Alimentària de la Catalunya Central (XaSACC).
- Treball en el marc del Cercle Agroalimentari de l'Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.
- Possible participació al grup de treball sobre agroecologia de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS) o la Red de Municipios por la Agroecología.

Acció 52

IMPULSAR I PARTICIPAR EN ESPAIS DE COORDINACIÓ I DESENVOLUPAMENT DE POLÍTIQUES ALIMENTÀRIES

Encaix

- Acció 50: Implementar el model de governança participativa acordat per fer La implementació i el seguiment del pla d'acció.
- Acció 51: Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local.

Referències i recursos

- Ateneu Cooperatiu de la Catalunya Central.
- Red de municipios por la Agroecología.
- Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària.

Acció 53

ELABORAR UNA ESTRATÈGIA COMUNICATIVA VINCULADA A LES ACCIONS DEL PLA D'ACCIÓ PER LA TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA A MANRESA

Justificació

Per tal de donar a conèixer el Pla d'Acció de la transició agroecològica a Manresa, és important dotar-se d'una estratègia de comunicació per estendre l'estratègia alimentària a la ciutadania, més enllà dels agents implicats en els diversos processos participatius.

L'estratègia comunicativa ha d'ajudar a seqüenciar, organitzar i orientar les accions comunicatives per visualitzar la política alimentària municipal. Per tot això, l'acció comunicativa ha d'incloure accions comunicatives internes i externes.

Aquesta estratègia de comunicació pot respondre a una estratègia comunicativa general referida al seu conjunt o individualitzada en una o diverses actuacions.

Actuacions

Dissenyar i implementar una estratègia de comunicació per les accions vinculades a la transició agroecològica a Manresa.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa i el conjunt d'actors i experiències vinculats a la transició agroecològica a Manresa.

Resultats esperats i avaluació

Es dissenya i implementa una estratègia de comunicació.

Encaix

- Acció 50: Implementar el model de governança participativa acordat per fer la implementació i el seguiment del pla d'acció.
- Acció 51: Recollir les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari local.
- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica.

Acció 53

ELABORAR UNA ESTRATÈGIA DE COMUNICACIÓ VINCULADA A LES ACCIONS DEL PLA D'ACCIÓ PER LA TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA A MANRESA

Encaix

- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts a la ciutat.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Ajuntament de Manresa, 2023. Diagnosi tècnica del sistema alimentari de Manresa.
- Callao, S., Montasell, J., Roca, A., 2022. Alimentem Barcelona. Guia pràctica per impulsar estratègies alimentàries locals. BCN Smart Rural, Diputació de Barcelona

Acció 54

CONTINUAR CELEBRANT, DONANT SUPORT I FENT DIFUSIÓ DE LES ACCIONS IMPULSADES PELS PROJECTES I ENTITATS VINCULADES AL PROCÉS DE TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA

Justificació

Manresa celebra diversos esdeveniments vinculats al procés de transició agroecològica, que compten amb una participació important d'agents del sistema alimentari i de la ciutadania en general, i que estan ja ben arrelats a la ciutat. Entre ells cal destacar de la Festa del Tomàquet, Fira Viba, Festa del riu i d'altres activitats com Ecoviure.

La Festa del tomàquet és un esdeveniment que té per objectiu potenciar un nou model de consum, més just amb la pagesia i més respectuós amb el territori; crear xarxa entre totes les baules de la cadena alimentària i entre els diversos agents, i conscienciar al consumidor de la incidència que tenen les seves opcions de compra sobre el territori i sobre el model alimentari. Durant la festa, que se celebra al juliol, es fan nombroses activitats relacionades amb l'alimentació i la pagesia, des de visites a productores, tastos i degustacions, jornades tècniques, showcookings, un sopar de proximitat i el ja tradicional Mercat del tomàquet. A l'esdeveniment col·laboren nombroses entitats del territori.

La Fira ViBa, la Fira del Vi del Bages, vol donar a conèixer aquest sector. La cultura del vi és l'eix conductor del certamen, de caràcter marcadament popular, que també té l'art, la gastronomia i el comerç local de protagonistes. El programa inclou tastos, gastronomia, la Nit de Picapolls, visites i moltes altres activitats.

La Festa del Riu vol demostrar que l'Economia Social i Solidària del Bages ja és una realitat, i que està present en tots els sectors productius i reproductius. I com que existeix, és una bona opció (la millor!) per cada una de les nostres decisions del dia a dia. La Festa del Riu, vol donar visibilitat i promocionar les alternatives econòmiques de proximitat, i amb un impacte global positiu. Alternatives econòmiques cada cop més fortes i consolidades, tot i que per algunes persones encara són desconegudes, i que poden oferir-nos solucions per crear i reforçar una economia que posa les persones al centre.

Acció 54

CONTINUAR CELEBRANT, DONANT SUPORT I FENT DIFUSIÓ DE LES ACCIONS IMPULSADES PELS PROJECTES I ENTITATS VINCULADES AL PROCÉS DE TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA

Justificació

A la Festa del Riu, es podran conèixer entitats de cooperació nord-sud, entitats locals enfocades a les persones, cooperatives i altres empreses d'economia social de tots els sectors, projectes d'agricultura sostenible, projectes en el camp del tèxtil responsable, artesans i artesanes, associacions de persones nouvingudes, i delícies gastronòmiques del territori. La Festa del Riu compta amb una programació cultural i artística potent, en la línia de la cultura crítica i amb una aposta per la transformació social.

Per la seva part, Ecoviure és una de les fires deganes de l'agricultura ecològica a Catalunya. Ecoviure va néixer l'any 1997 amb la intenció de servir de punt de trobada a les persones i professionals que, des de diferents àmbits, treballen per a la sostenibilitat ambiental, social i econòmica del planeta. Es fa durant el mes d'octubre i a més d'una fira amb expositors, activitats infantils i familiars i gastronomia, hi ha unes jornades tècniques professionals. La Comissió Organitzadora d'Ecoviure està formada per entitats, administracions, empreses, sindicats, professionals i consumidors dels diferents sectors implicats.

La bona acollida d'aquests esdeveniments fa que siguin aparadors òptims i també eines per apropar la pagesia i els productes que produeixen i elaboren a la ciutadania, i un espai on programar activitats de sensibilització en els quals incorporar més contingut sobre agroecologia, sobirania alimentària i economia social i solidària.

Actuacions

Reforçar els continguts vinculats a l'agroecologia, sobirania alimentària i economia social als grans esdeveniments vinculats al sistema alimentari que es fan a la ciutat amb activitats, xerrades i altres accions.

Acció 54

CONTINUAR CELEBRANT, DONANT SUPORT I FENT DIFUSIÓ DE LES ACCIONS IMPULSADES PELS PROJECTES I ENTITATS VINCULADES AL PROCÉS DE TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Consell Regulador DO Pla de Bages, Comunalitat, Ateneu Cooperatiu, organització d'Ecoviure i el conjunt d'actors i experiències vinculats a la transició agroecològica a Manresa.

Resultats esperats i avaluació

Es fa un directori i s'actualitza de forma periòdica amb les iniciatives, projectes i esdeveniments vinculats al sistema alimentari de la ciutat i entorn.

Encaix

- Acció 53: Elaborar una estratègia de comunicació vinculada a les accions del Pla d'Acció per la Transició Agroecològica a Manresa.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Ecoviure
- Festa del Tomàquet
- La Festa del Riu

Acció 55

DONAR VISIBILITAT ALS PUNTS DE VENDA DIRECTA I CIRCUITS CURTS

Justificació

Des de la perspectiva ambiental, social i econòmica, la producció i el consum de proximitat s'han de fomentar a favor de la reducció dels gasos amb efecte d'hivernacle emesos pel transport. A més, des de la perspectiva socioeconòmica, són estratègiques la consolidació de la pagesia al territori i la creació de llocs de treball, especialment en entorns rurals. El consum de proximitat comença amb la producció local i va associat a un consum estacional. A més, fomenta la interacció entre les diverses baules de la cadena alimentària, des de la producció fins a la distribució. A més, identificar aquells comerços que venen productes de proximitat pot ser útil per la pagesia, per tal de conèixer més botigues amb sensibilitat cap al producte local.

Actuacions

Fer un directori dels punts de venda directa i de circuits curts per tal de difondre aquestes iniciatives i facilitar l'accés.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, comerç local i altres iniciatives vinculades als canals curts de comercialització.

Resultats esperats i avaluació

Es fa un directori i s'actualitza de forma periòdica amb els punts de venda directa i circuit curt. Aquest directori pot anar acompanyat d'un mapa on es localitzen aquestes iniciatives.

Encaix

- Acció 8: Facilitar l'accés dels productors als mercats municipals
- Acció 28: Augmentar la cultura de mercats de la ciutat
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, de proximitat i agroecològic.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Binimelis, R; Descombes, C.A., 2010. Comercialització en circuits curts. Identificació i tipologia. Escola Agrària de Manresa; Verloc; Associació L'Èra, i Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya.

Acció 56

IMPULSAR UNA CAMPANYA DE SENSIBILITZACIÓ SOBRE EL PRODUCTE DE TEMPORADA, DE PROXIMITAT I ECOLÒGIC

Justificació

El producte de temporada, de proximitat i ecològic aporta nombrosos beneficis a la pagesia i economies locals, així com beneficis ambientals. Per aquest motiu, és important realitzar campanyes informatives i de sensibilització que vagin posicionant de manera progressiva el consum d'aquests productes com una alternativa real i amb múltiples impactes positius en oposició al sistema predominant en l'actualitat.

Actuacions

Dissenyar una campanya de sensibilització sobre el consum local, saludable i responsable basat en el producte de temporada, de proximitat/o i ecològic.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, comerç local i altres iniciatives vinculades als canals curts de comercialització.

Resultats esperats i avaluació

Es dissenya i implementa una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, de proximitat i/o ecològic.

Encaix

- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes que agrupin diferents agents de la cadena alimentària per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Binimelis, R; Descombes, C.A., 2010. Comercialització en circuits curts. Identificació i tipologia. Escola Agrària de Manresa; Verloc; Associació L'Era, i Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural de la Generalitat de Catalunya.

Acció 57

ESTUDIAR LA POSSIBILITAT DE PROMOURE UNA MARCA IDENTIFICATIVA DELS PRODUCTES DEL TERRITORI

Justificació

Les estratègies de marca ocupen un lloc destacat en les polítiques públiques locals. Des del punt de vista de la dinamització econòmica, són utilitzades per promocionar els productes i empreses dels territoris. A més, les marques, enteses en sentit ampli, poden reforçar el conjunt de valors que, en cada indret, orienten el desenvolupament de l'estratègia alimentària. Per altra banda, però, en els últims anys han proliferat un gran nombre d'estratègies de territori basades en la creació i promoció de marques territorials. Aquest fet fa que sigui difícil posicionar-se, especialment en un context on existeixen nombroses marques i segells, que sovint poden crear certa confusió entre els consumidors.

Per aquest motiu, aquesta acció va orientada a estudiar aquesta possibilitat, tenint en compte que cal estudiar bé quin tipus de marca es crearia, com s'utilitzaria així com altres experiències prèvies (com Terra de profit) o contemporànies que pugin existir com ara el projecte del Rebost del Bages, el qual forma part de la Xarxa de productes de la Terra de la Diputació de Barcelona. Aquesta Xarxa és una agrupació voluntària de 12 ens locals d'àmbit supramunicipal impulsada per la Diputació, que té com a objectiu enfortir el teixit empresarial de productes alimentaris locals i de qualitat de la demarcació de Barcelona.

Actuacions

Estudiar la possibilitat de promoure una marca identificativa dels productes del territori.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia i elaboradors locals i del territori proper, Consell Comarcal del Bages.

Resultats esperats i avaluació

Es fa un estudi sobre la conveniència de desenvolupar una marca identificativa dels productes del territori

Acció 57

ESTUDIAR LA POSSIBILITAT DE PROMOURE UNA MARCA IDENTIFICATIVA DELS PRODUCTES DEL TERRITORI

Encaix

- Acció 32: Potenciar les sinergies entre productors i distribuïdors amb el comerç local
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.

Referències i recursos

- Romero-Lengua, J., Sabaté, X., Navarro, I., 2019. Guia de branding territorial per a ens locals Estratègies de marca territori. Col·lecció Eines, Diputació de Barcelona.
- Rebost del Bages de la Xarxa de productes de la terra.
- Terra de profit

Acció 58

DONAR A CONÈIXER LA TEMPORADA DE LA FRUITA I VERDURA LOCAL

Justificació

Catalunya, tot i sumar-se al patró de les dietes alimentàries dels països desenvolupats caracteritzades per l'excés de proteïna animal, conserva encara en bona part la dieta mediterrània. Segons la Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición, una alimentació saludable és una dieta variada, equilibrada i moderada en la qual predomina el consum de productes frescos i de temporada, especialment fruites, hortalisses i llegums, es redueix la ingesta d'aliments processats i ultraprocessats amb al contingut en sal, sucres afegits i greixos saturats. La dieta mediterrània, declarada Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat de la UNESCO, compleix amb aquestes característiques. A més, es tracta d'una gastronomia de proximitat i una cuina compromesa amb el territori.

Promoure els bons hàbits alimentaris per mitjà de l'educació sobre el consum de productes alimentaris saludables, de producció local, de temporada i de qualitat és important per la salut de les persones consumidores, i per fomentar la pagesia local. Un dels aspectes claus és que els consumidors pugin saber quina és la temporada de la fruita i verdura que es produeix a Manresa, per tal de poder-la comprar en el seu moment òptim.

Actuacions

Fer campanyes, tallers de cuina i altres activitats per donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia i comerç local.

Resultats esperats i avaluació

Es realitzen activitats per donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura produïda a Manresa.

Acció 58

DONAR A CONÈIXER LA TEMPORADA DE LA FRUITA I VERDURA LOCAL

Encaix

- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
- Acció 59: Fer campanyes estratègiques conjuntes que agrupin diferents agents de la cadena alimentària per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca.

Referències i recursos

- Calendaris de temporada.
- Campanya sobre alimentació saludable i sostenible de la Asociación Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición.

Acció 59

FER CAMPANYES ESTRATÈGIQUES CONJUNTES PER PROMOURE I DONAR A CONÈIXER PRODUCTES ECOLÒGICS ESPECÍFICS QUE EXISTEIXEN A MANRESA I COMARCA

Justificació

La producció ecològica és un sistema integral de gestió agrícola i ramadera, així com de producció d'aliments en el seu conjunt, que combina tècniques diferencials de bones pràctiques ambientals, un elevat nivell de biodiversitat (cultivada i ambiental), la preservació de recursos naturals, l'aplicació de normes exigents sobre benestar animal i una producció d'acord amb les preferències de determinats consumidors per productes obtinguts a partir de substàncies i processos naturals. Tot això comporta la diferenciació dels aliments ecològics mitjançant els seus atributs de qualitat comercial, sensorial, social i mediambiental i de composició nutricional.

Actuacions

Fer campanyes estratègiques conjuntes que agrupin diferents agents de la cadena alimentària per promoure i donar a conèixer productes ecològics específics que existeixen a Manresa i comarca

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia i comerç local, l'ERA i altres iniciatives vinculades a l'agricultura ecològica.

Resultats esperats i avaluació

Es dissenya i implementa una campanya per promocionar i donar a conèixer els productes ecològics que es produeixen a Manresa i comarca.

Encaix

- Acció 54: Continuar celebrant, impulsant i fent difusió de les accions impulsades pels projectes i entitats vinculades al procés de transició agroecològica
- Acció 55: Donar visibilitat als punts de venda directa i circuits curts.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.
- Acció 58: Donar a conèixer la temporada de la fruita i verdura local.

Acció 59

FER CAMPANYES ESTRATÈGIQUES CONJUNTES PER PROMOURE I DONAR A CONÈIXER PRODUCTES ECOLÒGICS ESPECÍFICS QUE EXISTEIXEN A MANRESA I COMARCA

Referències i recursos

- [Consell Català de la Producció Agrària Ecològica](#).
- Raigón, M.D., 2021. [Avantatges i possibilitats de l'agricultura ecològica](#).

Acció 6o

PROMOURE PROJECTES INTEGRALS DE TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA PELS MENJADORS ESCOLARS

Justificació

Els menjadors escolars són un entorn privilegiat per generar canvi, pel seu doble vessant d'espai de consum col·lectiu i educatiu. Per això promoure projectes de transició agroecològica dels menjadors escolars esdevé estratègic dins del pla d'acció de la ciutat de Manresa.

La sostenibilitat entesa de manera àmplia depèn de molts factors i s'ha de materialitzar, en el producte que se serveix, les relacions comercials que es donen des del camp al plat i també en el projecte pedagògic de l'espai de menjador.

Actuacions

- Promoure i facilitar els processos de transició agroecològica dels menjadors escolars, que incloguin un projecte pedagògic per l'espai de menjador.
- Donar suport als projectes que ja tinguin menjadors escolars ecològics i reforçar si cal el projecte pedagògic associat.
- Fer campanyes de formació i sensibilització dirigides al conjunt de la comunitat escolar (amb col·laboració amb la XAMEC).

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, pagesia local, Frescoop, XAMEC, AFAS.

Resultats esperats i avaluació

Augment del nombre d'escoles amb menjador escolar ecològic i amb un projecte educatiu associat.

Acció 6o

PROMOURE PROJECTES INTEGRALS DE TRANSICIÓ AGROECOLÒGICA PELS MENJADORS ESCOLARS

Encaix

- Acció 9: Suport al desplegament de nous sectors productius i productes agrícoles.
- Acció 30: Potenciar projectes d'Economia Social i Solidària vinculats a la distribució alimentària.
- Acció 33: Incorporar criteris de sostenibilitat alimentària en subvencions, convenis i actes de l'Ajuntament.
- Acció 34: Crear un grup de treball sobre la transició agroecològica dels menjadors per a col·lectivitats.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, proximitat i agroecològic.

Referències i recursos

- Mengem Bages
- Menjadors Ecològics
- Xarxa Agroecològica de Menjadors Ecològics de Catalunya (XAMEC)
- Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021. Menjadors escolars més sans i sostenibles. Guia de transformació.

Acció 61

CREAR UNA FORMACIÓ RECONEGUDA PER MESTRES I EDUCADORS/ES SOBRE AGROECOLOGIA ESCOLAR

Justificació

L'Agroecologia Escolar és l'acció educativa que es fa als centres, promovent la participació d'infants i joves en la comprensió i transformació dels sistemes i processos alimentaris amb criteris de sostenibilitat i justícia. L'Agroecologia Escolar ens permetrà impulsar la sobirania alimentària de la comunitat educativa i de la societat, al mateix temps que afavoreix treballar els continguts curriculars de forma globalitzada i en context, partint de situacions i experimentacions reals i vivencials. Mitjançant aquesta mena de projectes i activitats es forma persones més conscients i preparades per entendre com l'alimentació afecta la salut, el medi ambient i a la justícia social.

Per desenvolupar projectes d'Agroecologia Escolar cal sensibilitzar, formar i donar eines específiques al professorat i professionals del lleure. Existeixen diversos recursos i cursos de formació contínua promoguts per l'administració pública i entitats del sector, així com xarxes d'intercanvi de gran interès en aquest sentit.

Actuacions

- Creació i recopilació de programes educatius i material didàctic i de sensibilització, per donar a conèixer la tasca del sector primari i el valor del paisatge de Manresa la comunitat educativa.
- Promoure la integració dels centres educatius a la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC)
- Donar suport a xerrades i activitats de difusió de l'Agroecologia escolar entre la comunitat educativa

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, comunitats educatives i altres iniciatives vinculades a l'educació i el lleure, Frecoop, L'Era, Escola Agrària.

Resultats esperats i avaluació

Desenvolupar projectes d'Agroecologia Escolar

Acció 61

CREAR UNA FORMACIÓ RECONEGUDA PER MESTRES I EDUCADORS/ES SOBRE AGROECOLOGIA ESCOLAR

Encaix

- Acció 34: Crear un grup de treball sobre la transició agroecològica dels menjadors per a col·lectivitats.
- Acció 60: Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars.

Referències i recursos

- Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC)
- Oihana Orkolaga Fernandez, 2019, Agroecologia Escolar
- Recull projectes, propostes, recerques i materials relacionats amb l'Agroecologia Escolar i la Producció Agroalimentària Ecològica.
- XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya.
- Llerena, G. i Espinet, M., 2017. Agroecologia escolar. Pol·len edicions, sccl.

Acció 62

ESTUDIAR I IMPULSAR ACORDS QUE REGULIN L'ACCÉS ALS ALIMENTS POC SALUDABLES A CENTRES MUNICIPALS I A LA POBLACIÓ ESCOLAR

Justificació

Les dietes poc saludables són una de les principals causes de morbiditat i mortalitat a Europa segons l'OMS, i tenen un impacte significatiu en els nivells d'obesitat i sobrepès. En 46 dels 53 països de la Regió, més del 50 per cent de la població i 1 de cada 3 nens viuen amb sobrepès o obesitat.

Les malalties cardiovasculars, la diabetis i el càncer són algunes de les malalties relacionades amb dietes amb alts nivells de greixos saturats, àcids grassos trans, sucres o sal. Regular l'accés a aquest tipus de productes, sobretot per als menors, ajudarà a reduir el seu consum i generar hàbits de consum més saludables entre la població.

Actuacions

- Estudiar la possibilitat d'arribar a acords per treure, sobretot en espais on hi ha menors de 16 anys, màquines expenedores d'aliments i begudes o restringir la venda d'aliments amb un contingut calòric alt i amb un valor nutricional baix i de begudes edulcorades.
- Estudiar la possibilitat d'adequar els plecs de les concessions d'establiments com bars i restaurants d'equipaments públics per incloure criteris d'alimentació saludable.
- Estudiar la possibilitat de restringir la publicitat de productes alimentaris no saludables en l'espai públic.
- Estudiar altres accions d'acord amb les recomanacions de l'OMS.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, comunitat educativa, punt jove.

Resultats esperats i avaluació

Disminució del consum d'aliments amb un contingut calòric alt i amb un valor nutricional baix i de begudes edulcorades, especialment entre la població menor de 16 anys.

Acció 62

ESTUDIAR I IMPULSAR ACORDS QUE REGULIN L'ACCÉS ALS ALIMENTS POC SALUDABLES A CENTRES MUNICIPALS I A LA POBLACIÓ ESCOLAR

Encaix

- Acció 33: Incorporar criteris de sostenibilitat alimentària en subvencions, convenis i actes de l'Ajuntament.
- Acció 56: Impulsar una campanya de sensibilització sobre el producte de temporada, de proximitat i ecològic.
- Acció 58: Donar a conèixer la temporada de fruita i verdura local.
- Acció 60: Promoure els projectes integrals de transició agroecològica pels menjadors escolars.
- Acció 61: Crear una formació reconeguda per mestres i educadors/es sobre Agroecologia escolar.

Referències i recursos

- CatSalut, 2023. Instrucció 02/2023, Criteris sobre disponibilitat d'aliments i begudes envasats en les màquines expenedores, en les cafeteries i els menjadors i sobre l'accés a l'aigua potable, en els centres i serveis sanitaris del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya (SISCAT).

Acció 63

POTENCIAR L'ALIMENTACIÓ COM A ELEMENT COHESIONADOR

Justificació Manresa amb una població diversa en edat, origen, religió, ocupació i capacitat econòmica, de 78.000 persones, té un potencial agroecològic molt important donat la seva història agrícola, el patrimoni de la Sèquia i els diversos projectes productius, educatius i comunitaris referents pel sector primari.

Aquesta combinació de factors és clau per desenvolupar un treball de cohesió social entorn de l'alimentació, que ens permeti assolir dos objectius generals, d'una banda, millorar la convivència i generar una ciutadania més organitzada a Manresa i per l'altre, transformar el sistema alimentari cap a un model més sa, més just i més sostenible.

- Actuacions**
- Dissenyar una campanya de sensibilització o xarxa antirumors al voltant del menjar arreu del món.
 - Augmentar la flexibilitat dels menjadors públics per a poder adaptar-se a diferents tipus de dietes.
 - Organitzar dinars comunitaris als barris.
 - Organitzar tallers de cuina de diferents cultures.

Agents implicats Ajuntament de Manresa, Comunalitat, Serveis Socials, Pla comunitari, Càritas, societat civil.

- Resultats esperats i avaluació**
- Es dissenya i implementa una campanya de comunicació i un cicle d'activitats.
 - Augment de la flexibilitat dels menjadors escolars.

- Encaix**
- Acció 42: Potenciar l'organització de dinars populars comunitaris amb menjars diversos culturalment i trobades entre productors i elaboradors, projectes que incloguin el menjar com a espais educatius i la ciutadania als barris.
 - Acció 47: Promoure i donar suport l'articulació de la pagesia.
 - Acció 48: Donar suport als horts socials i comunitaris.
 - Acció 49: Promoure l'articulació dels grups de consum i consumidors conscients.

- Referències i recursos**
- Xarxa BCN antirumors
 - Lliures, 2021. De Vic a Banyoles, fent xarxa des dels fogons.

Acció 64

SENYALITZAR ELEMENTS D'INTERÈS VINCULATS AMB L'ACTIVITAT AGROALIMENTÀRIA

Justificació

Una eina per construir un paisatge on es reconegui i valori l'activitat agrícola i ramadera que alberga és la senyalització de punts d'especial interès (masies, conreus, infraestructures de rec, cellers,..) especialment vinculats a l'agroturisme. D'aquesta manera, es podrà conèixer i aprendre sobre l'activitat del sector primari que es desenvolupen allà.

Aquest sistema pot ajudar a crear i enfortir projectes agrícoles i ramaders, a donar valor al patrimoni i al potencial agrícola de Manresa i a millorar la convivència entre els diferents usos de zones agrícoles periurbanes.

Actuacions

- Identificar i senyalitzar els elements econòmics, naturals i culturals rellevants vinculats amb el sector agroalimentari i el turisme.
- Dissenyar-ne un itinerari interpretatiu de la ruta d'aquests punts.
- Incloure consignes de comportament al medi rural i sensibilització en relació amb la cura i protecció de l'espai agrari.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal, DO Pla de Bages.

Resultats esperats i avaluació

- Mapa de punts d'interès
- Senyalització dels punts d'interès

Encaix

- Acció 6: Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic.
- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola.
- Acció 65: Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.
- Acció 67: Fer formació per la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït.

Acció 64

SENYALITZAR ELEMENTS D'INTERÈS VINCULATS AMB L'ACTIVITAT AGROALIMENTÀRIA

Referències i recursos

- Estudi de l'estat i la senyalització de camins a l'entorn dels ramals de la Sèquia. Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia
- Rutes pel Parc Natural de la Serra de Collserola. Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
- Campanya per a la cura i protecció de l'espai agrari de l'Ajuntament de Palau-solità i Plegamans.

Acció 65

PROMOURE EL POTENCIAL AGROECOLÒGIC DE MANRESA, LA FEINA DEL SECTOR PRIMARI I EL PATRIMONI VINCULAT

Justificació

És imprescindible desplegar mecanismes per promoure la recuperació, la valoració i la promoció dels atractius de Manresa com a garants de la història, del patrimoni, de la bellesa paisatgística, dels sabers i de la tradició i del futur agrícola del territori.

Aconseguir el reconeixement de la ciutadania de Manresa de la riquesa del seu territori serà clau per la sostenibilitat dels projectes agrícoles i la transformació de la ciutat cap a un sistema alimentari més just, sa i sostenible. En aquesta línia la Sèquia és un element identificador del territori entorn del qual treballar.

Actuacions

- Promoure activitats culturals i turístiques que posin en valor el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari, els productes agraris i elaborats i el patrimoni vinculat, com la Sèquia, i les festes i tradicions locals.
- Editar materials que recopilin el llegat patrimonial del sector primari Manresà.
- Estudiar la possibilitat de crear un programa educatiu.

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal, DO Pla de Bages, Càritas, Escola Agrària Consell Comarcal, DO Pla de Bages, Fundació Aigües de Manresa.

Resultats esperats i avaluació

- Augment del reconeixement de la feina agrícola
- Augment del reconeixement i la valorització del patrimoni històric, urbanístic i agrícola de la Sèquia.

Acció 65

PROMOURE EL POTENCIAL AGROECOLÒGIC DE MANRESA, LA FEINA DEL SECTOR PRIMARI I EL PATRIMONI VINCULAT

Encaix

- Acció 18: Promoció dels beneficis i el valor de l'activitat agrícola.
- Acció 64: Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària.

Referències i recursos

- Campanya de promoció dels mercats i la pagesia local. Govern de les Illes Balears.
- Llaurant futurs sostenibles. Campanya de la Comunitat Valenciana.
- I Guia d'Agricultura, Horticultura i Ramaderia de Caldes de Montbui
- Cicle i exposició Collserola és pagesa

Acció 66

ESTUDIAR LA POSSIBILITAT D'ORGANITZAR VOLUNTARIAT AGRARI A FINQUES

Justificació

El voluntariat agrari consisteix en la participació lliure, organitzada i altruista, orientada a la conservació dels recursos naturals i la seva biodiversitat, i a donar suport a les petites estructures agràries, pagesos i pageses, que necessiten un cop de mà per tasques concretes.

Col·laborar de forma activa amb la realització de diverses tasques agrícoles, pot ajudar a apropar l'activitat del sector primari a la ciutadania, generar consciència sobre aquesta i en últim terme posar-la en valor. És a més una estratègia comunitària per donar suport a la pagesia del municipi en tasques concretes i donar peu a la creació de xarxes de suport mutu.

Actuacions

- Estudi de les necessitats de la pagesia compatibles amb la realització d'un voluntariat.
- Disseny d'un programa de voluntariat agrícola per instituts.
- Disseny d'un programa de voluntariat agrícola per a la ciutadania.

Agents implicats

Pagesia local, Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal, DO Pla de Bages, Càritas, Escola Agrària de Manresa, Comunalitat.

Resultats esperats i avaluació

Presentació dels resultats de l'estudi i procés de disseny i possible posada en marxa dels programes de voluntariat agrari.

Encaix

- Acció 10: Suport al desplegament d'activitats complementàries a les finques agrícoles.
- Acció 22: Incentivar la incorporació dels estudiants de l'Escola Agrària de Manresa al territori.
- Acció 65: Promoure el potencial agroecològic de Manresa, la feina del sector primari i el patrimoni vinculat.

Referències i recursos

- Projecte de pastura amb rucs a Collserola
- Camps de treball i voluntariat agrari de Rurbans

Acció 67

PROMOURE FORMACIÓ PER LA RECUPERACIÓ I REHABILITACIÓ DE PATRIMONI CONSTRUÏT

Justificació

L'interès a preservar i a potenciar el manteniment del conjunt d'elements (arquitectònics, històrics, etc.) per protegir-los, fomentar-los i difondre'ls, té la finalitat de posar en valor el patrimoni vinculat al sector primari.

A més, la conservació del patrimoni pot servir com a eina de desenvolupament econòmic, per dinamitzar el mercat laboral i com a camp d'inserció laboral per a persones amb risc d'exclusió social. En aquesta línia, serà necessari una oferta formativa en relació a la recuperació i rehabilitació de patrimoni, amb continguts específics com el de la tècnica de pedra seca.

Actuacions

- Generar un recull de formacions relacionades
- Donar suport a les formacions ja existents
- Promoure noves formacions relacionades
- Promoure les ofertes de feines vinculades a la recuperació i rehabilitació de patrimoni construït

Agents implicats

Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal, DO Pla de Bages, Càritas, Escola Agrària

Resultats esperats i avaluació

- Recull de formacions vinculades a la conservació del patrimoni

Encaix

- Acció 6: Prioritzar les millores en camins d'ús agrari dins del Pla de Millora de l'Espai Públic.
- Acció 64: Senyalitzar elements d'interès vinculats amb l'activitat agroalimentària.

Referències i recursos

- Escola d'oficis de Muntanya
- Escola-Taller de bioconstrucció ORÍGENS

Pla d'acció per la transició agroecològica a Manresa

Proposta d'objectius, línies estratègiques i actuacions

